

Naročna mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

SLOVENEK

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto

Izhaja vsak dan s jutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Vojno poročilo št. 534

Krajevni spopadi na gondarskem bojišču

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Ponoči so sovražna letala v zaporednih valovih napadla Napoli. Stvarna škoda ni velika. 28 oseb, ki se je zakasnilo izven zaklonišča, je bilo ubitih v poslopju, ki ga je razdejala bomba. 40 civilnih oseb pa je bilo ranjenih.

Zrtve zadnjega letalskega poleta na Katanijo se v celoti dvizajo na 30 oseb.

Cirenaiika: Nemško protiletalsko topništvo je sestrelilo dve sovražni letali.

Gondarsko bojišče: Krajevni sovražni napadali poskusi so bili odbiti. Sovražni oddelki, ki so se bližali nekaterim našim postojankam, so bili napadeni od naših oddelkov in so bili poginani v beg, ko so utrpeli izgube.

Rim, 18. nov. AS. Prvi lord angleške admiraltete je menil, da je potrebno dati nove izjave o izgubah italijanskega konvoja dne 9. novembra. Lord Alexander je izjavil, da je bilo tedaj potopljeno četrto rušilcev in ne troje, kakor je bilo to poprej objavljeno.

Iz italijanskega pristojnega vira odločno zanikajo Alexandrove trditve in poudarjajo še enkrat, da je ob tej priliki italijanska mornarica izgubila samo dva rušilca.

Hudi letalski napadi na Sebastopol

Štirje veliki trgovski parniki potopljeni - Prodiranje na ozemlju ob Doncu se nadaljuje proti važnim industrijskim središčem

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev glavni stan, 18. nov. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Na Krimu so bojna in strmo-glavska letala prizadejala uničevalne udarce na trdnjavske naprave in pristaniške zgradbe v Sebastopolu. Velika tovorna ladja je bila potopljena, rušilec in trgovska ladja pa poškodovana.

Boji na področju Donca se po zboljšanih vremenskih razmerah in prometnih okoliščinah nadaljuje. Sovražnik je bil vržen ven iz mestoma žilavo branjenih utrd. Se več delov industrijskega ozemlja je bilo zasedenih. Zaradi presenečenja je bilo zaplenjenih več natorvjenih tovornih vlakov, katerih lokomotive so bile pod paro.

Daleč na severu so bojna letala uničila sovjetska taborišča barak zahodno od zaliva Kandalakša.

Ponoči je letalstvo napadlo Moskvo in Petrograd, prav tako pa letališča na ozemlju pri Volodji.

Podmornice so v severnem delu Atlantika in v severnem Lednem morju potopile štiri oboro-

žene sovražne trgovske ladje s skupno 21.000 tonami in eno stražarsko ladjo.

Na morju okoli Anglije so bojna letala ponoči napadla sovražne konvoje in sicer vzhodno od Lovestofta. Tri večje trgovske ladje so bile z bombami hudo poškodovane. Ostala bojna letala so bombardirala pristaniške naprave na angleški jugovzhodni in jugozahodni obali.

Newyork, 18. nov. AS. Uradna revija ameriške vojske objavlja članek, v katerem pravi, da bosta Amerika in Anglija morali čimprej storiti vse potrebno, da se oboroži 55 sovjetskih divizij, ki so takorekoč brez orožja.

Bern, 18. nov. as. Švicarski list piše, da je sovjetsko poveljstvo bilo prisiljeno priznati uspehe, ki so jih imele nemške čete pri Tihvinu in da so Nemej zasedli Kerč.

Izvedlo se je, da je maršal Timošenko na bojišču pri Rostovu, kjer pripravlja obrambo zahodnega dela Kavkaza. Z njim so tudi angleški častniki.

Stockholm, 18. nov. as. List »Dagens Nyheter« popisuje paniko, ki je v Moskvi nastala dne 15. in 16. oktobra, ko so Nemej sprožili veliko ofenzivo na področju Vjازه. Dopisnik lista pravi, da je bil tedaj v Moskvi ter je videl, da so poročila z bojišča porazno vplivala na sovjetske vladne kroge. Ko se je izvedelo, da se nemške motorizirane kolone bližajo Moskvi, je začela zmeda med vladnimi krogi še bolj naraščati. Delavski bataljoni, ki so gradili utrdbe okoli Moskve, so zbežali, ne da bi vedeli kam gredo. Prebivalstvo je hotelo storiti isto, in ob nekaterih trenotkih je časnakar imel vtis, da hočejo milijoni moskovskega prebivalstva zapustiti mesto in pobegniti proti vzhodu. Ulice so bile prepelne ljudi, trgovine zaprte in tuč je nenadoma odpravljala. Ob cestah proti vzhodu so razmestili oborožene policijske oddelke, ki so prejeli ukaz, da morajo nagnati prebivalstvo nazaj v mesto in to za vsako ceno.

Anglija mora upoštevati italijansko mornarico

Izjava angleškega admirala, ki razkrinkuje Churchill

Rim, 18. nov. AS. Angleški admiral Cunningham je podal časnikarjem izjavo o položaju na Sredozemskem morju. Njegove besede so vzbudile veliko zanimanje v Italiji, ker poudarjajo, da je admiral tokrat govoril nekoliko drugače, kakor pa pred časom.

Izjave angleške vojnne mornarice so v zadnjem času bile tolikšne, da je admiral izjavil, da bi bilo nevarno podcenjevati italijansko vojno

mornarico. Ta priznanja zopet zanikajo Churchillove izjave, češ da je bil del sredozemskega brodogoja poslan na Daljni vzhod. Churchill se vsakor trudi, da bi dosegel, da bi Roosevelt začel pošiljati oborožene konvoje na Sredozemsko morje in da bi se ameriško brodogojstvo bolj udeleževalo bitke za Atlantik. Če bi se to zgodilo, tedaj bi Anglija lahko poslala nekaj več vlačilcev na Sredozemsko morje.

Boj med Rooseveltom in delavstvom vedno hujši

Washington, 18. nov. as. Na splošno mislijo, da bo stavka rudarjev povzročila hud spor med Rooseveltom in voditeljem strokovnih zvez Lewison. Predsednik Roosevelt je dejansko izjavil, da ameriška vlada ne bo mogla dopuščati rovarjenja in upornišтва Lewisovih organizacij.

Newyork, 18. nov. AS. Veliki ameriški dnevnik »Christian Science Monitor« objavlja uvodnik, v katerem pravi, da je z zakonom o nevtralnosti padla sedaj tudi ameriška nevtralnost. List »Chicago Tribune« piše, da bodo od sedaj naprej ameriške ladje torpedirane in mnogo ameriških mornarjev bo utonilo. Kakšno je razpoloženje ameriškega prebivalstva v zvezi s tem dogodkom, se najbolj vidi iz tega, s kakšno večino je bil ta zakon sprejet. Poznavalci razmer poudarjajo, da slaba večina za Roosevelta ne bi bila dosežena, če bi posamezni poslanci vprašali za mnenje svoje volilce in glasovali tako, kakor to žele njihovi volilci. V preteklosti je predsednik države vedno sledil razpoloženju javnega mnenja in kongresa, sedaj pa Roosevelt vleče ljudstvo v vojno. Roosevelt agitira s tem, da je potrebna križarska vojna v korist demokracijam. To pa, kar se sedaj dogaja, je v nasprotju z demokratskim razpoloženjem ameriškega naroda, kajti ameriško ljudstvo mora proti svoji volji iti v vojno.

Washington, 18. nov. AS. Dopisnik nemškega poročevalskega urada poroča, da je Roosevelt podpisal zakon o oborožitvi ameriških trgovskih ladij, ameriškim parnikom pa je dovoljeno pluti v pristanišča vojskujočih se držav.

Washington, 18. nov. AS: Ker se je razmerje med vlado in delavstvom zelo poslabšalo, je bila umaknjena odredba, da naj ameriški kongres za tri dni prekine s svojim delom. Člani Roosevel-

love večine v parlamentu se trudijo, da bi predložili kongresu zakonski načrt, ki naj bi omogočil ureditev spornih vprašanj. Sicer pa pričakujejo, da bo v tem času Roosevelt objavil načelni sklep, kako se naj urejajo sporne zadeve med delavstvom in delodajalci.

Washington, 18. nov. AS. Ameriški politični krogi se silno vznemirjajo zaradi tega, ker se je na socialnem polju položaj zelo poslabšal in to zaradi tega, ker so se neuspešno zaključila pogajanja med zastopniki rudarjev in delodajalcev. Grozi pa poleg tega še splošna stavka v industriji in sicer bo Roosevelt brez moči in sredstev, da bi to stavko preprečil.

Soglasna zaupnica japonski vladi

Boj proti Japonski vodijo Združene države

Tokio, 18. nov. as. Poslanska zbornica se je sešla ob 13. uri in je soglasno sprejela zaupnico vladi, ki jo je v imenu vseh strank razložil poslanec Tošio Šimada.

Zaupnica vabi japonsko vlado, da naj brez oklevanja razvija nacionalno politiko, kajti največje ovire za zaključek sovražnosti med Kitajsko in Japonsko prihajajo od držav, ki so sovražno razpoložene proti Japonski, na čelu teh držav pa so Združene države.

Zaupnica tudi poudarja, da je glavni nagib za spor med Ameriko, Anglijo, Rusijo in državami Osi ta, ker hoče Amerika uresničiti svojo svetovno

nadoblast. Amerika noče priznati japonskega načrta in skuša storiti vse, da bi preprečila ustvaritev skupnega blagostanja v Vzhodni Aziji.

Zaupnica se zaključuje z besedami, da naj vlada dobi od vseh vso podporo. Japonski narod je prepričan, da ni možnosti za dvig, če se ne izpelje do konec ta bitka. Povišanje davkov ima ta cilj, da bi se vojna finančno podprla.

Tokio, 18. nov. AS. Ves japonski tisk objavlja zelo obeznata poročila o seji japonskega parlamenta in popisuje podrobnosti s teh zgodovinskih sej. Listi poudarjajo pomen izjave, ki jo je podal minister za vojno mornarico, ki je rekel, da je treba nujno urediti vse zadeve in da je japonski imperij pripravljen premagati vse nevarnosti.

Odobreni japonski vojni izdatki

Tokio, 18. nov. AS: Glavni cilj zasedanja japonskega parlamenta je bil že dosežen, ko so na današnji seji člani visoke zbornice odobrili zakonski načrt izrednih izdatkov za vojsko v višini treh milijard in 800 milijonov jenov. Ta kredit za vojsko je že večeraj odobrila poslanska zbornica. Visoka zbornica je tudi odobrila cesarski ukaz o mobilizaciji in ukaz o uvedbi izredne poštno cenzure.

Roosevelt zahteva nove vojne kredite

Washington, 18. novembra. AS. Roosevelt je zahteval od kongresa še 6 milijard 687 milijonov dolarjev kreditov za ameriško vojsko. Nad polovico te vsote bodo porabili za izdelovanje topov. Roosevelt je zahteval še 308 milijonov dolarjev za mornarico in sicer od tega 120 milijonov za oboroževanje trgovskih ladij.

Manevri ameriške vojske

Washington 18. nov. AS. Včeraj so se v severni in v južni Karolini začeli veliki manevri ameriške vojske, pri katerih sodelujejo motorizirani oddelki. Obe nasprotni armadi štejeta skupno okoli 300.000 mož.

Kako je potekal boj za Kerč

Dopisnik Stefaniya javlja: Včeraj ob 1.30 je pred Kerčem utihnil zadnji sovjetski bunker. Pripravila ga je k molku nemška baterija. V istem času so romunske in nemške čete prodirale ob obali in si izsilile prehod na mesto. Pri tem je bilo treba zlomiti silno trdovratni odpor sovražnika.

Zadnji dnevi so bili polni dramatičnih bojov. Lilo je ko iz škafa. Blato je bilo tako veliko, da je imel človek vtis, da hodi po gibljivem pesku. Pokalo je noč in dan. Vse noči je bilo videti večje požare na vzhodu. Nemški oklepni vozovi so si delali korak za korakom pot, spremljala pa jih je pehota, ki je spotoma rušila vse ovire. V predmestju Kerča pa je bilo treba premagati še enkrat sovražni odpor. Rdeči so streljali od vespoved, kjer se je bilo moč goče skriti. Nobenega vzklaka ni bilo slišati. Na obeh straneh so se bili molče in zagrizeno. Celo ranjeni so zadržavali svoje vzdih. Cele ure je trajala ta bitka, ki je imela značaj ameriškega dvoboja. Sele ob zori so Nemci in Romuni očistili vsa sovražna gnezda. Mnogi pa so se rajši dali na mesto ubiti in so streljali do zadnje patrone. Verjetno je sovjetska vojska izgubila na cestah v Kerču vsaj toliko vojakov, kakor vse zadnje dni. Sovražnik je mislil, da se bo lahko rešil na drugo stran ožine, a je moral biti razočaran. Prevoz so močno ovirala nemška letala, potem pa tudi daljnostrelno nemško topništvo, ki je potapljal ladje, ki so vozile begunce na drugo stran. Komaj 10 odstotkov sovjetskih čet, ki so branile Kerč, se je rešilo preko 4 km široke ožine. Vse drugo je bilo ujetu ali pa je padlo. Tako so vsega skupaj Nemci na polotoku zajeli nad 100.000 mož. Računajo pa, da je v Sebastopolu tudi kakih 30-40.000 sovjetskih vojakov.

Sovjeti pripravljajo obrambo Kavkaza

Budapest, 18. nov. AS. Ožina pri Kerču je v nemških rokah. Nemške baterije streljajo že onstran ožine, posebno letalstvo ne da nobenega pokoka sovražniku. Stalno so bombardirana mesta Anapa, Tuapse in Novorosijsk. Pri Sevastopolu so rdeče čete napravile izpad, ki pa je bil brezuspešen. Radi prehudega nemškega obstreljevanja Sovjeti niso mogli odpeljati svojih čet. Večina sovjetskih ladij je bila potopljena. Med Doncem in Donnom operacije vedno hitreje napredujejo. V srednjem oddelku so hudi boji, posebno pri Tuli, pri Možajsku in Kalininu. Sovjetske čete so na več krajih poskušale s protinapadi, a so bile odbite s krvavimi izgubami. Pri Petrogradu je posebno delavna nemška aviacija. Tu so hudi boji tudi s finskimi oddelki.

Nemški komisarji v zasedenih sovjetskih pokrajinah

Berlin, 18. nov. AS. Hitler je zapovedal, naj se na vzhodnem ozemlju, ki so ga zadnje čase zasedle nemške čete in kjer so se končale vojaške operacije, uredi civilna uprava. Prva naloga te uprave bo obnovitev in vzdrževanje javnega reda ter civilnega življenja. Vsa ta uprava je postavljena pod posebnega nemškega ministra. Za tega ministra je bil imenovan državni voditelj Alfred Rosenberg, ki ima naslov »Minister za vzhodno zasedeno ozemlje«. Za njegovega stalnega namestnika je bil imenovan Alfred Meyer.

Civilna uprava je bila urejena najprej na ozemlju bivših svobodnih držav Litve in Letonske ter po nekaterih predelih Bele Rusije. Ti predeli tvorijo skupaj državni komisariat vzhodnih pokrajin. Za komisarja teh pokrajin je Hitler imenoval pokrajinskega voditelja Heinricha Lohseja. Tudi po nekaterih predelih Ukrajine je bila urejena civilna uprava. Komisar za Ukrajino je gauleiter Erich Koch.

Sovjetski ledolomilec popravljajo

Newyork, 18. nov. AS: DNB poroča, da je v Seattleju iz Belega morja priplul sovjetski ledolomilec »Krasin«. Poveljnik ladje je izjavil, da bodo v Združenih državah ledolomilec popravili in prenovili.

Anglija pripravlja stroge notranjepolitične ukrepe

Newyork, 18. nov. AS. V Middlesboroughu je govoril angleški socialni minister Bevin. V svojem govoru je poudaril, da mora angleško prebivalstvo pričakovati, da bo vlada morala uvesti še večje nadzorstvo nad veem angleškim življenjem, kakor pa je bilo to do sedaj. Anglija prihodnje leto ne bo smela imeti za nemogočo nobeno nalogo in ne bo smela dopustiti, da se obravnava razna vprašanja, zlasti vprašanje mezd. Bevin je tudi rekel, da primanjkuje delavnih moči v tovarnah in moštva za vojsko.

Stockholm, 18. nov. as. Danes angleški listi zelo napadajo Bevina, ker je izjavil, da je treba mobilizirati ženske za delo v tovarnah. »Manchester Guardian« zahteva od ministra, da naj zaradi te izjave odstopi.

Stockholm, 18. nov. AS. Angleški socialni minister Bevin je imel govor, med katerim je izjavil, da bo moral mobilizirati še en milijon žena in sicer brez ozira na njihov socialni in družinski položaj, da bi se tako izpolnila delavna mesta v tovarnah orožja. Predlog v tem smislu je že bil poslan v parlament.

Berlin, 18. novembra. AS. Angleška propaganda se silno trudi, da bi odvrnila pozornost

javnega mnenja proč od angleške vojaške nesposobnosti. Zato je začela širiti ponovno izjave, ki jih je pred enim tednom podal predsednik vlade Churchill, ko je govoril, da je angleško letalstvo doseglo številčno moč nemškega letalstva.

Angleška poluradna agencija »Reuters« piše, da so izgube nemškega letalstva od začetka vojne bile dvakrat tolikšne, kakor pa angleške izgube. Sovjetski veleposlanik Majski pa je pred kratkim izjavil v Londonu, da je nemško letalstvo na vzhodnem bojišču izgubilo 8500 letal. Ta številka bi naj utemeljila, zakaj je angleško letalstvo moglo doseči enakost z nemškim letalstvom. Dosedaj so Angleži govorili, da so enakost z nemškim letalstvom dosegli zaradi povečane angleške letalske proizvodnje, sedaj pa morajo ta uspehe pripisovati tako zvanim izgubam nemškega letalstva na vzhodnem bojišču. Če je bila prva domneva napačna, je bila druga smešna in je nevdržna, ker jo postavlja na glavo potek vojne na vzhodu, ko se dnevno lahko ugotovi, kako ogromna je premoč nemškega letalstva nad sovjetsko letalsko silo.

Pravilnik o ljubljanski vseučiliški organizaciji

Ljubljana, 18. novembra. O vseučiliški organizaciji v Ljubljani so bila izdelana in izdana naslednja pravila:

Cl. 1. V vseučiliški organizaciji v Ljubljani so vključeni študentje Kr. vseučilišča z namenom, da skrbijo za vsakovrstno kulturno, umetniško, športno in socialno delavnost.

Cl. 2. Sodelovati smejo v tej organizaciji redni slušatelji, ki so pravilno vpisani na vseučilišču.

Cl. 3. Organizacijo je ustanovil zaupnik, ki ga je imenoval tajnik fašistovske stranke, tajnik GUF-a (fašistovska vseučiliška mladina) na predlog tajnika Zveze bojovnih fašijev v Ljubljani.

Cl. 4. Zaupnika podpira direktorij, ki mu predseduje zaupnik in ki sestoji iz podzaupnika in devetih članov, katere imenuje zvezni tajnik, ko je zaslišal mnenje vseučiliškega rektorja.

Zaupnik pokliče k sodelovanju z direktorijem dijakino, ki ji da posebne naloge glede kulturnega, športnega in socialnega udejstvovanja dijakinj.

Posebna delovna področja na petih fakultetah, ki so bile ustanovljene na ljubljanskem vseučilišču, vodijo peteri zaupniki, ki so neposredno odvisni od direktorija in jim je ta dal posebne naloge v skladu z značajem vsake posamezne fakultete.

Cl. 5. Tisti, ki so vpisani v organizacijo, bodo imeli pravico do znakov in legitimacij proti plačilu zneska, ki bo vsako leto sproti določen.

Cl. 6. V začetku vsakega akademskega leta bo zaupnik v sporazumu z direktorijem določil delovni program, ki ga bo treba izvesti v teku leta.

Za doseg tega dela se bo zaupnik lahko poslužil tistih slušateljev, ki so posebno pripravljeni in jim bo od časa do časa dal posebne naloge.

Cl. 7. Član organizacije, ki ne bi bil discipliniran ali bi na kakršen koli način delal nevedna in nečastna dejanja ali pa ki bi bil od Kr. vseučilišča disciplinsko kaznovan, bo prijavljen direktoriju. Če se direktorij prepriča o njegovi krivdi, mu lahko naloži eno naslednjih disciplinskih kazni: a) obžalovanje, b) izključitev za določen čas, c) izključitev za nedoločeno dobo, d) izključitev sploh.

Zadnja kazen ima za posledico tudi odvzem legitimacije in znaka.

Cl. 8. Uprava organizacije je zaupana načelniku upravne službe pri zvezi bojovniških fašijev v Ljubljani.

Naloge vseučiliške organizacije

Ljubljana, 18. novembra.

Ljubljanska vseučiliška organizacija je te dni začela s svojim delovanjem na podlagi odredbe, ki jo je Vis. Komisar Eksk. Grazioli izdal dne 1. novembra.

Da se disciplinira delo, ki si ga je organizacija stavila za svojo nalogo, je bil izdelan pravilnik, ki ga prinašamo zgoraj in ki se iz njega lahko sklepa, kakšni so nameni te organizacije. To so naloge na kulturnem, umetniškem, športnem in socialnem polju, poleg reprezentativnih, ki se tičejo samo univerze in ki je o njih Duce hotel, da nadaljujejo s svojim delom, da opravijo določeno nalogo v okviru visoke narodne kulture.

Izvenšči vojaške in politične naloge, stremi vseučiliška organizacija nove pokrajine za tem, da požiivi delo na kulturnem polju, ki ga bodo opravljali slušatelji vseh skupin na raznih fakultetah ali na polju leposlovja, pri čemer se bodo akademiki vadili v razpravljanju in manifestacijah umetniškega značaja in bi tako dobivali spodbudo za medsebojno tekmovanje.

Druga nelahka naloga organizacije je delo na socialnem polju, ki gre za moralno okrepitvijo in za izdatno podporo mladeničev. Zato bo njena skrb, da bo čimveč študentov — tudi z denarnimi podporami — spoznalo Italijo, njene vseučiliške in mladinske organizacije, njene umetniške mojstrovine, njena mesta in velika dela na polju človekoljubnega, znanstvenega in tehničnega udejstvovanja.

Ustanovljena bo tudi knjižna zadruga, da bi vsi študentje, ki pripadajo organizaciji, mogli knjige kupiti zaradi znanih popustov in da bi se lahko v sedežu organizacije posvetovali glede vsebine knjig, ki jih potrebujejo. Omenjena zadruga se bo zanimala med drugim za izdajanje skript.

Kakor pri fašistični vseučiliški mladini v drugih pokrajinah spada na polje socialnega udejstvovanja tudi vse tisto, kar se nanaša na telesno okrepitev organiziranih članov. Zato bo revnim tudi v Ljubljani dana možnost brezplačnega zdravljenja in nakupa zdravil po znižani ceni.

Organizacija si je med drugim zastavila tudi nalogo, ustanoviti »Studentovski dome«, kjer bo član organizacije lahko dobil poceni stanovanje in hrano. Tak Dom bo lahko ustanovljen že prihodnje leto, samo če bo število tistih, ki se bodo vpisali v organizacijo, zadosti veliko in bi ustanavljanje takšnega »Studentovskega doma« imelo smisel.

Zaradi telesne okrepitve mladine in njenega zdravlja, bo vseučiliška organizacija zlasti gojila tudi šport. Delo na tem polju bo potekalo v smislu smernic, ki jih je dala Narodna organizacija vse-

učiliške mladine, in bo zato razdeljeno na posamezne panoge, da bi se lahko posvetila skrb oseb- nim sposobnostim atletov in njihovemu razvoju. Od smučanja do filma, od športa z žogo na zanjko do alpinizma, od plavanja do lahke atletike, bo vsaka panoga športa dobivala od vseučiliške orga- nizacije močen zagon, kajti na igriščih in v telo- vadnicah se ustvarja telesno in duševno krepka mladina po načelu: zdrav razum v zdravem telesu.

Pri izbirnih tekmah bodo izbrani najboljši atleti, ki bodo imeli priliko tekmovati z atleti raznih italijanskih vseučiliških organizacij na tekmovališ- čih po raznih mestih in pri nastopih fašistovske športne organizacije, ki se prirejajo vsako leto, in na katerih trume italijanskih akademikov hočejo pokazati svojo pripravljenost in izurjenost.

To so v glavnih obrisih naloge, ki si jih je za- stavila organizacija na ljubljanski univerzi, ki ji je vlada dovolila, spoštujoč v celoti izročila, pomembno kulturno delovanje ob vzhodnji meji Ita- lije.

Da pa bi bilo to delovanje možno in da bi ljubljansko vseučilišče lahko zadostilo nalogi, je potrebno sodelovanje vseh akademikov, tako zak- onito, kakor so zakonite in jasne smernice nove ustanove.

Ljubljanska vseučiliška organizacija tako za- čenja z delom po volji Visokega Komisarja, ki si je vzel tako k srcu vseučiliško vprašanje v novi pokrajini. Začenja z delom pod vodstvom zaupnika inž. Carra in v prepričanju, da bodo študentje ita- lijske Slovenije razumeli v celoti plemenite na- loge, ki jih organizacija hoče doseči, in možnosti za svetlo bodočnost, in da bodo odgovorili s pri- stopom k organizaciji.

Spremembe učnega razporeda na filozofski fakulteti v Ljubljani

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XX št. 291 in

smatrajoč za potrebno, spremeniti učni načrt pri nekaterih diplomskih skupinah na filozofski fakulteti univerze v Ljubljani, določen z uredbi z dne 16. junija 1928, in njenimi poznejšimi dopolnitvami in spremembami, da bi se spravil v sklad s spremenjenimi sedanjimi zahtevami študija,

odreja:

Člen 1. V skupinah pod XII. do XVII., XIX. od XXII. do XXVII. filozofske fakultete se doda- jeta pod c) predmeta: Italijanska književnost in Zgodovina Italije ter so slušatelji zavezani delati iz niju izpit. Poleg tega morajo v zgoraj naved- denih skupinah delati izpit vrste c) samo še iz enega izmed drugih, na izbiro danih predmetov.

Člen 2. Spodaj navedene skupine se spre- minjajo takole:

XVIII. Skupina romanskega jezikoslovja:

a) Italijanski jezik in književnost ali francoski jezik in književnost s starofrancosčino.
b) Primerjalna književnost in teorija književ- nosti (ali primerjalna slovnica romanskih jezikov) in italijanska književnost (za tiste, ki so izbrali pod a) Francoski jezik in književnost s starofran- cosčino).
c) Latinski jezik in zgodovina Italije.

XX. Skupina za zgodovino Italije in Slovenije:

a) zgodovina Italije in zgodovina Slovenije;
b) občna zgodovina; c) italijanska književnost, por- možne zgodovinske znanosti in poleg tega po izbiiri eden izmed naslednjih predmetov: umetnost- na zgodovina, slovenski jezik, en slovenski jezik,

Gospodarstvo

Posvetovalni odbor podružnice Banca d'Italia v Ljubljani

Banca d'Italia je, kot znano, edina emisijska banka v Italiji, ki izdaja bankovce in ima glavni- co 300 milij. lir, katera glavniča se nahaja v rokah hranilnic in javnih kreditnih ustanov.

Do sedaj je imela Banca d'Italia v Ljubljani samo svoj sedež, oziroma »agencijo«. Na osnovi sklepa višjega sveta banke pa je bila agencija pretvorjena v podružnico, kateri je bilo treba imeno- vati svetovet slično kot v drugih pokrajinah. Za člane svetstva so bili imenovani predsednik Trgo- vinski-obrtna zbornice, predsednik Zveze indu- strijev in predsednik Zveze trgovcev.

V ponedeljek je sprejel Eksk. Visoki komisar Emilio Grazioli člane imenovanega svetstva pri po- družnici Banca d'Italia, in sicer gg. Karla Čeča, Avgusta Praprotnika in Viktorja Medena. Spre- jem je prisostvoval tudi ravnatelj podružnice, Eksk. Visoki komisar je članom posvetovalnega odbora podčrtal pomen njih delikatne naloge, s katero so bili poverjeni v interesu gospodarstva pokrajine in zavoda samega. Navzoči so se za- hvalili za častno imenovanje ter so zagotovili Vi- sokemu komisarju svoje lojalno in popolno sode- lovanje glede izvrševanja novih nalog, ki so jim bile poverjene.

Četrti seznam izseljencev iz Ljubljanske po- krajine. Službeni list objavlja četrti seznam oseb, ki so zaprosile za izselitev v Nemčijo. Ta seznam

Poveljnik Italijanskega Ekspedicijskega Zbora v Rusiji med bersaljeri v prvih vrstah

en klasični jezik, en moderni jezik, etnologija z etnografijo, klasična arheologija.

XXI. Skupina za občno zgodovino:

a) občna zgodovina; b) zgodovina Italije in zgodovina Slovenije; c) italijanska književnost in poleg tega po izbiiri eden izmed naslednjih pred- metov: etnologija z etnografijo, geografija, en kla- sični jezik, primerjalna književna zgodovina, umet- nostna zgodovina, glasbena zgodovina.

Člen 3. Začasno se ne uporabljajo določbe te naredbi pri slušateljih katere koli skupine, ki so že napravili izpit vrste c) in pri slušateljih XVIII., XX. in XXI. skupine, ki so že napravili izpit vrste b).

Slušateljem, ki so vpisani v tekočem šolskem letu 1941/42-XX v tretji ali četrti semester katere koli diplomske skupine in ki so že v preteklem akademskem letu izbrali izpitno snov za vrsto c), je dovoljeno to nadaljevati samo še dva semestra in kolokvirati ob tako skrajnem obsegu iz ita- lijske književnosti in zgodovine Italije.

Člen 4. Spodaj navedena predmeta se nado- meščata takole:

Narodna zgodovina z Zgodovino južnoslov- nske književnosti z Zgodovino slovenske (ali srbsko- hrvatske) književnosti.

Člen 5. Ta naredba stopi v veljavo v začetku akademskega leta 1941/42-XX.

Ljubljana dne 1. novembra 1941-XX.

Visoki komisar za Ljublj. pokrajino: Emilio Grazioli.

Konferenca hrvatskih škofov v Zagrebu

Zagreb, 18. novembra. AS. Včeraj se je v Zagrebu začela konferenca hrvatskih škofov pod predsedstvom hrvatskega metropolitana in zagrebskega nadškofa dr. Stepinca. Konferenca se udeležuje tudi apostolski delegat msgr. Mar- cone.

obsega 336 oseb iz občine Črnomelj — okoliča. Morebitni upniki naj prijavijo svoje terjatve v 14 dneh Pobotnemu uradu za dolgove in terjatve v Ljubljani.

Pojasnilo k maksimalnim cenam za usnje in strojene kože. Visoki Komisarjat za Ljubljansko pokrajino pojasnjuje, da v maksimalnih cenah za usnje in strojene kože iz čl. 1 naredbi z dne 26. septembra letos ni obsežen 12,8% skupni davek na poslovni promet. Proizvajalci morajo v fakturi posebej navesti ta davek, na katerega ne morejo torej računati pribitka v korist preprodajalcev iz čl. 2 omenjene naredbi.

Pojasnilo o blokiranju novogradenj. Kot zna- no, so bile s Kraljevim dekretom z dne 12. marca 1941 podlašane za časa vojne veljavnosti določil dekreta z dne 19. junija 1940 glede prepovedi no- vogradenj. Sedaj pa je izšlo pojasnilo, po kate- rem je dovoljeno razširjati industrijske naprave, kadar dela ne presegajo 10% prej obstoječega ob- sega.

Cene inozemskega premoga v Italiji. Za glav- na mesta v Italiji so od 1. novembra dalje dolo- čene naslednje cene: antracit oreh. od 535 do 590, ruhrski premog 320 do 380, orehovec 380 do 440, gornješleski premog 315 do 373 in trboveljski pre- mog 220 do 322 lir za tona.

Družba za preskrbo z energijo na Spodnjem Stajerskem je bila prvotno ustanovljena kot javno- pravno telo. Sedaj pa je izpremenjena v delniško družbo z glavnično 5 milijonov mark.

Zitna letina v Srbiji. Letošnjo letino pšenice v Srbiji cenijo na 7,5—8 milij. stotov, v Banatu pa na 5—5,2 milij. stotov. Za koruzo so številke v Srbiji 12,4, v Banatu 6—7 milijonov met. stotov. Ker je za prehrano prebivalstva potrebnih 8—9 mi- lij. met. stotov, bo na razpolago še dovolj blaga za seme in krmljenje živine.

Zvišanje poštnih brzojavnih telefonskih pri- stojbin na Hrvatskem je stopilo v veljavo dne 16. novembra.

Bankovci po 10 in 20. din v Srbiji so izgubili dne 15. novembra veljavo. Namesto njih bo Srb- ska narodna banka izdala svoje bankovce za 10 in 20 din.

Racioniranje v Angliji. Švicarski listi prina- šajo podatke o racioniranju v Angliji, iz katerih je razvidno, da je racioniranje zelo prizadelo neka- tere vrste živin, na katere je bilo prebivalstvo va- jeno. Bolj kot pomanjkanje kruha se pozna po- manjkanje masla, katerega obrok 60 gramov sma- trajo za preveč majhnega v primeri s potrebo. Vsak državljan ima pravico na količino jajc, ki znaša 1 do 3 komade mesečno, pač z ozirom na let- ni čas. Nemogoče je dobiti sadje, ki je praktično izginilo iz prometa. Ravnotako je najbolj težko najti tobak, posebno ker so Angleži uživali ori- enteski tobak. Drug predmet, katerega pomanjkanje se čuti, je papir. Dnevnik nimajo dovolj papirja tako da odklanjajo nove naročila. Sedaj so napra- vilili veliko zbiralno akcijo za star papir, ki bo po- rabljen za izdelovanje eksplozivov. Stare zbirke listov, revije, romani gredo po poti vojnih žrtev.

Vladarjeva zahvala Vis. Komisarju

Ljubljana, 18. novembra.

Nj. Vel. Kralj in Cesar se je izvolil Viso- kemu Komisarju Eksk. Grazioliju, ki mu je bil poslal v imenu Ljubljanske pokrajine čestitke ob priliki njegove 72 letnice rojstva, globoko zahvaliti.

Vojna na zahodu

Kopenhagen, 18. nov. AS: V noči od sobote na nedeljo so angleška letala napadla razne kra- je na Danskem. Letala so metala bombe, ki so napravile nekaj škode na kmetskih posevstvih. Žrtev ni bilo.

Angleške izgube letalcev

Rim, 18. nov. AS: Angleži so sami objavili, da so v 26 mesecih vojne izgubili 17.000 letalcev, kar pomeni, da so mesečno izgubili po 650 mož.

General Udet mrtev

Berlin, 18. nov. as. Slavni nemški letalski ge- neral Udet je bil žrtev letalske nesreče. Dne 17. novembra je preizkušal novo vrsto letala. Težko ranjen je umrl med prevozom v bolnišnico.

Gamelin težko bolan

Vichy, 18. nov. AS. Bivši vrhovni poveljnik francoske vojske Gamelin je zelo težko obolel. Leži v bolnišnici trdnjave, v kateri je zaprt. Nje- govo stanje je resno, zlasti ker je star 71 let.

»Malaya« težko poškodovana

Algeciras, 18. nov. AS. Poročajo, da je v Gi- braltar prispela angleška oklopnica »Malaya«, ki je bila istočasno torpedirana kakor »Ark Royal«. Oklopnica je poškodovana na krmi. Ladja bo pri- siljena ostati dolgo časa v popravilu.

Arabci nadaljujejo boj proti Angliji

Carigrad, 18. nov. AS. Turški listi prejema- jo dopise iz arabskih dežel in ti dopisi potrjujejo, da se arabska plemena v Iraku in v Siriji vojsku- jejo naprej proti Angliji. Arabci so se organizi- rali v oborožene skupine ki napadajo angleška avtomobilska vozila, ki prevažajo živež, strelivo in angleške čete. Pri teh bojih je bilo že več an- gleskih vojakov ubitih in ranjenih. Arabski upo- rniki iztovorijo iz angleških avtomobilov puške in strelivo ter se nato oddaljijo.

Angleške oblasti so začele izdajati protiukre- pe proti arabskim naseljem in več arabskih vasi je bilo obkoljenih in požganih. Ko so v nekem kraju angleški vojniki uničevali in razdirali ara- bska etanovališča, je prihitela v ta kraj skupina arabskih upornikov, ki je poglala požigalce v beg.

Plebiscit v Romuniji

Bukarešta, 18. nov. AS. Plebiscit v Romuniji, ki se je začel 9. novembra, se je končal z nasled- njim rezultatom: V prilog Antonescuove politike je glasovalo 3.391.000, proti pa 65 glasov.

Vojaško vodstvo v romunski prehrani

Bukarešta, 18. nov. AS: Da bi se boljše or- ganizirala prehrana civilnega prebivalstva in vojske, je maršal Antonescu ukazal, da naj vo- jaške oblasti vodijo prehrano vse dežele.

Policijska ura v Bukarešti podaljšana

Bukarešta, 18. novembra. AS. V Bukarešti so od večeraj naprej ukinili odredbo, da mo- rajo biti javni prostori zaprti ob 23 in je bilo določeno, da se sme prebivalstvo gibati po uli- cah do 24.

Oklep kralja Gustava Adolfa so našli

Stockholm, 18. nov. AS. V stolnici v Štraen- naesu so našli pozlačeni oklep Gustava Adolfa, švedskega kralja. Oklep je bil leta 1620 izdelan v Arborgu. Švedski zgodovinarji so dolgo iskali ta po- membni zgodovinski in umetniški zaklad.

Nesreča finskega parnika

Stockholm, 18. nov. AS. Finski trgovski par- nik »Inha« (4300 ton), je nasel v bližini Simris- hama in bil zelo poškodovan. Posadka je štela 25 mož, samo 11 pa se jih je izkrcalo.

Fronta pri Tobruku: brzostrelni top v najsrednejših postojankah.

Prehrana belgrajskega prebivalstva

Belgrad, v novembru 1941.

Prehrana in preskrba prebivalstva z vsem potrebnim je eno najvažnejših vprašanih, s katerimi se pečačo državne oblasti v današnjih časih. Kakor po vsej Evropi, tako tudi v Srbiji občutimo posledice vojne vihr. Deloma zaradi porušenih, deloma zaradi slabih zvez po državi, bodisi da so to železnice, bodisi ceste in druge prometne zveze, je preskrba večjih mest, kakor je Belgrad, zelo težavna. Meščani, ki žive samo od dela po uradih in trgovinah, potrebujejo za življenje prav ista sredstva, kakor kmetje, samo da je med njimi razlika ta, da si kmet, kar mu je potrebno, pridela sam, — če izvzamemo razne industrijske izdelke, ki jih mora uvažati iz mesta na deželo — dočim je meščan glede prehrane in goriva povsem odvisen od kmeta. Celo industrija je odvisna v prvi vrsti od kmetijskega pridelka. Zato tudi občine velikih mest, v času, ko je težko redno oskrbovanje večjih množic, prepovedo priseljevanje v mesto, oziroma dovolijo vsakemu tuju le začasno bivanje.

Tako je storila tudi belgrajska občina, in sicer v prvi vrsti zaradi prehrane, seveda pa tudi zaradi splošne varnosti, saj je znano, da vojni čas privabi od povsod nevarne tipe, ki imajo posebno sedaj, ko ima oblast polne roke dela, da uredi razmere, ugodno priliko za svoje nevarne posle. Vsak tuje se mora takoj po prihodu v Belgrad prijaviti na policijo, ki mu izda dovoljenje za bivanje v mestu samo za krajši čas, navadno samo za pet dni. Kdor ni prijavljen, tvega hude policijske kazni, ker oblasti večkrat legitimirajo po ulicah in stanovanjih.

Občina vodi točne sezname prebivalstva, ki stalno živi v Belgradu. Tako so oblasti lahko ugotovile, koliko živil in drugih življenjskih potrebščin morajo uvoziti za pravilno in zadostno prehrano četrtn milijonskega mesta. Glavno skrb za prehrano in obklopo belgrajskega ljudstva nosi DIRIS (Direkcija za ishrano). Preskrbel je zadostne količine krušne moke, tako da Belgrajčanom ne manjka dobrega, enotnega kruha. Vsak ga dobi 400 g na dan. Seveda se tu in tam pripetijo kake nerednosti, da nekateri peki včasih nimajo dovolj moke za peko.

Deloma so temu krive velike potrebe Belgrada, pogosto pa tudi malomarnost pekov samih, ki si o pravem času ne preskrbe zadostne količine moke. Kruh se dobiva na »Kupovno knjižnico«.

Z isto knjižnico dobe belgrajske gospodinjice tudi sladkor, in sicer po 1 kg na mesec na osebo, dalje po 1 kg soli mesečno na osebo. Olja do sedaj še niso prodajali, niti na karte ne. Kaže pa, da ga bodo v nekaj dneh špearijske trgovine že dobile in ga bodo pričele deliti še ta mesec.

Belgradu najbolj primanjkuje mesa in mesnih izdelkov. Perutnino sem pa tja še dobiš, seveda pa drago plačaš, n. pr. par gosi do 9 kg 400—500 din, purani imajo približno isto ceno, kokoši so po 60 din ena, jih je pa težje dobiti, kakor gosi ali purane. Svinjino dobiš samo na periferiji mesta, kjer tamkajšnje prebivalstvo takoj kupi majhne količine mesa, ki ga okoliški kmetje pripeljejo v Belgrad. Prav tako ni na tržišču masti, če pa se pojavi, je zmanjka takoj, čeprav jo prodajajo po 150—200 din kg. Klobas in drugih suhomesnatih proizvodov pa sploh ni mogoče dobiti.

Zelenjadni trgi so razmeroma dobro zalozeni. Seveda ni toliko izbire kakor v prejšnjih časih, vendar se gospodinjice ne morejo pritoževati. Dovolj je čebule po 7 din kg, kislega zelja po 6 din kg, peteršilja, korenja, karfijole, zeljnatih glav, ki so po 10 din kg, dalje raznega sadja, n. pr. grozdje po 18—30 din, jabolka po 20 din kg, kutine po 16 din, »oškoruši« po 18 do 28 din kg. Malo pa je krompirja, ki ga prodajajo po 7 din kg. V Ljubljani imate zdaj sezono kostonja, v Belgradu pa je sedaj na višku »koruzna sezona«. Na vsakem voglu kuhajo in pečejo koruzne storže, ki jih prodajajo po 3 din kos.

Velike težave ima belgrajska občina tudi s preskrbo kurjave. Številni premogovniki so padli v posest drugih držav, kar jih je pa ostalo v Srbiji, pa jih pri današnjih razmerah slabo eksploatirajo. K temu dodajmo še slabe prometne zveze, pa bomo razumeli, kakšnih naporov je treba, da pride vsaj malo drv ali premoga v prestolnico. Da bodo Belgrajčani kolikor toliko zalozeni z drvami, se je občina odločila posekati drevje na savskih in donavskih otokih v okolici mesta, na Ciganliji, Huiji, Zanogi in drugje. Tako se bo dobilo 80.000 do 100.000 kubnih metrov drv. Drevje na omenjenih otokih so že začeli sekati ter bodo v osmih dneh že pripeljali prve kontingente drv v Belgrad. Drva bo mesina občina prodajala po 120—150 din meter, po premoženjskih razmerah dotične osebe, ki bo drva kupila. Na premog pa vobče ne smemo misliti. Tu in tam še opaziš tovarne avtomobile, naložene s koksom, ki pa je silno drag. Dobijo ga pa po večini le hiše s centralno kurjavo. Ponekod kurijo tudi z električnimi pečmi, vendar pa je tudi tu nastopila omejitev z občinsko uredbo o štednji električnega toka, ker tudi elektrarnam primanjkuje premoga.

Kakor znano, je v Belgrad v zadnjem času pribežalo veliko število srbskih in drugih beguncev. Ti begunci so belgrajske občine postavili pred novo, težko nalogo: najti jim delo in jim preskrbeti ceno in zadostno hrano. Občina je to vprašanje zadovoljivo rešila. Ustanovila je tako imenovane »Narodne restorane«, ki izdajajo po 500 obrokov kosila in večerje na dan po ceni 10 din. Kosilo in večerja sestojita iz ene jedi in kosa kruha. Do sedaj so odprli že nad 5 takih javnih kuhinj, kjer lahko revnejši sloji poceni pridejo do dobre hrane. Nameravajo pa odpreti še več kuhinj, da bodo tako čim bolj ublažili strahote prihajajoče zime, ki letos ne prizanaša ne bogatinu ne revcu.

Ljubeča srca so močna

Ljubimo ta naš čas kljub vsem njegovim nevarnostim in nezagodam; ljubimo ga prav zaradi teh nevarnosti in zaradi velikih nalog, ki nam jih nalaga naš čas. Le kdor ljubi, more razumeti naš čas in njegove potrebe. »To je naša zmaga, naša vera...« Tako more govoriti samo tista verna duša, ki ljubi.

Zahvaljujem se Bogu dan za dnem, da mi je dal živeti prav v teh in takih časovnih razmerah. Ta globoka in vseobsežna kriza je edinstvena v človeški zgodovini. Ponosni moramo biti, da smo priče in v nekem pogledu tudi so-delavci te silovite drame... Nihče nima pravice, biti povprečen človek v tej sedanji uri. (Papež Pij XI. 1938.)

Nekdo je nekeje zapisal: »Ne išči svoje sreče daleč naokoli; le v tvoje duše skriva se samotnem dolu.« Lep verz, pa prav tako tudi lepa laž. Neresnica! Danes velja: Gorje samemu! Misel ljubečih src je drugačna. Srce je srečno le, če služi resnici. Širokoprčnost je osrečujoča, ozkooprčnost je neplodna in obupajoča.

To, kar zahteva danes od nas vsak dan in vsaka ura, tako v malem kakor v velikem krogu človeške družbe: je ljubeče dejanje, požrtvovalno delo. Le to more ublažiti nasprotstva in sovraštva. Pristnost naše božje ljubezni se kaže v pristni in odkritosrčni ljubezni do bližnjega. Večkrat zadošča že ena sama preprosta in neiskrena beseda, da koga lepo pozdraviš, pomiriš in potolažiš. Pa bodiš domačin ali brezdomec, prijatelj ali nasprotnik. Ne le pomlad, tudi ljubezniva beseda »razklada svoja čuda« v njem, ki jo govori in v njem, ki jo poslušaj. Obe sta ozarjeni od iste čudežne miline. Kadar se zasliši ljubezniva beseda, se nekeje odpre okno na sonce in drugod se v ozarjenem oknu pojavi človek, ki hoče sonca. Lepa beseda najde vedno lepo mesto. Tedaj odpre tudi ljubi Bog eno izmed svojih tisočih oken in pogleda ljubeznivega človeka. Trenutek čutne božje priučnosti je navadno plačilo dobre besede.

Srečali bi več ljubeznivih obrazov, ko bi bilo mnogo več ljubeznivih besed. Res da je molk zlato, toda le tedaj, če bi morala biti beseda težka kakor svinec; če pa je beseda ljubezniva, tedaj naj človek nikar ne molči. Le blagor bližnjega odločuje o zlatu in svincu naše besede.

Praviš, da bi se rad živel? Torej ne nehaj ljubiti. Praviš, da bi se rad ljubil? Torej ne nehaj delati dobro. Kdor ne dela dobro, ne ljubi; »kdor ne ljubi, ostane v smrti«. Kogar koli napoti v teh časih božja Previdnost k tebi, hoče, da mu kar koli dobrega storiš; da mu pomagaš, ga pomiriš ali razveseliš. To se pravi s srcem peti: Veselo Aleluja! Če ne moreš več storiti za bližnjega, pa vsaj molči zanj. Stiska in težava te more popolnoma razorožiti; najmočnejšega orožja ti pa ne more vzeti. In to je molitev.

Prepovej si vse, kar se zdi, da je ljubezen in vendarle ni ljubezen. Ne delaj se ljubeznivega, temveč bodi v resnici ljubezniv. Boljše, manj »dobrodelnega«, pa več dobrotljivosti. Ne huduj se nad bližnjim še ti, saj so že dovolj hudi časi nad njim. Tvoj bližnji je orožje ali orožje v božji roki. Jeziti se nad bližnjim, bi se reklo jeziti se nad Bogom. Jeza razdere veliko dobrega in poruši marsikatero plemenito prijateljstvo. Dokazov za to ne išči v davni preteklosti, ker sami od sebe kriče vate iz najbližje sedanjosti.

Nič ni slajšega nego odpustajoča ljubezen. Apatija (brezčutje) in antipatija (mržnja) je večidel le skaljenje jasnega dušnega življenja. Tudi v sicer bistre vrelce pridejo življenjski kalni dotoki. Tak kalni pritoki prikipi iz našega življenjskega sveta, če nismo previdni. Našo dušo sme zajeti samo tok ljubezni. Sedaj pa je v dušah in med dušami toliko tokov, ki jih ni rodila in razlila ljubezen. Stori dobro tistim, ki se ti zde apatični. Ali vsaj nekaj časa molči zanje. Nekateri madež je na soncu izgube. Ob dihu ljubeznive dobrohotnosti — izgine apatija.

Stvarnik je že prvemu človeku z dušo vred vdihnil tudi ljubezen. Pa prišel je sovražnik ter je med pšenico zasejal luljko, med ljubezen sovraštvo. Sovražstvo je zatajenje vsega dobrega in človeškega.

Ako si naprošen za postrleljivo roko in uslugo, ne opravičuj se nikoli, temveč postreži in ustredi, če le moreš. Veselil se boš časa, v katerem si bil komu na uslugo. Nekaj kraljevega, nekaj božjega je: uslišati prošnje. Rahločutnost in obzirnost do drugih ni najmanjša krepost. Trdosrčnega in brezobzirnega pa čaka trda in brezobzirna sodba. Ljubezen je vedno čistejša, kadar nas z uslugjo preseneti; nepričakovana malenkost nas prevzame kakor velika dobrotla. Ljubezen presenečenja napravi ljubezen gibčno in čuječo. In »blagor mu, kdor čuje«. Presenečenje je božja pozornost. Kdor ljubi, se boji, komur koli skaliti mir. Dobro nam je občevariti z ljudmi, ki nam nikoli ne skale miru. Kadar se posloviš z bližnjim, pomisli, če mu nisi kako vznemiril srca. Kdor hoče drugim dati mir, mora ga imeti sam.

Prvo v ljubezni je: enako čutiti; še višje: moliti zanj, ki ga ljubiš; najvišje: medsebojno si zaupati. Kogar hočeš poboljšati, ga smatraj za boljšega kakor se vidi. Srečnega se čuti celo otrok, če mu rečeš, da je priden in dober ter se veseli, če mu izkažeš spoštovanje.

Mnogo sodb zaradi navijanja in verižništva

Ljubljana, 18. novembra.

Kazenski sodnik-poeidenc na okrožnem sodišču dr. Leon Pompe vedno in jasno poudarja v sodbah in opozarja obtožence, da se morajo držati od oblasti določene najvišje cene, da morajo trgovci to določilo upoštevati pri nakupu blaga, ki ga ne smejo nikdar preplačati in tudi ne smejo zahtevati od konzumentov, da bi jim oni krili eventualno izgubo. G. sodnik je že dostikrat ugotovil, da so mali trgovci pač navadni in bojazljivi, ko skušajo groziste prikriti in jih nočejo naznaniti, ko ti malim trgovcem diktirajo za blago višje cene, kakor so bile uradno določene. Treba je tudi groziste prijeti in jih publicati na odgovor. Včeraj je bilo 6 navijalcev in verižnikov obsojenih na skupno 56 dni zapore in 1900 lir denarne kazni. Obsojeni so bili, ker so verižili z različnim blagom in navijali cene raznim živilom. Sodnik je razpravljal o mesu, olju, paradiznikih, jabolkih, solati, spinači, limonah, dalje o domačem milu, o teste-

ninah, sladkorju in naposled o kipečem burgundu.

Mesar Anton je bil obsojen na 18 dni zapore, 600 lir denarne kazni ali v nadaljnjih 28 dni zapore in na 114 lir povprečine, ker je 19. julija neki stranki prodal kosček mesa za 4 lire in je sploh goveje meso prodal po 12 do 14 lir kg, torej nad takratno maksimalno ceno, ki je bila 7.60 do 8.35 lir kg, tudi za vampe je zahteval visoko ceno 7 do 8 lir kg. za svinjsko meso pa celo 35 lir. Mesar se je na vse načine izgovarjal na veliko izgubo, ko bi takrat meso prodal po maksimalni ceni. Njegova žena, ki je bila soobtožena, je bila oproščena.

Trgovski potnik Milan je po prav čudni proceduri prodal neki gospe več litrov namiznega olja po ceni, ki je bila prav verižniška. Ta je omenil v svoje opravičilo, da je olje tudi drago kupil od neznanca na Figovčevem dvorišču in da je hotel napraviti dotični gospe le uslugo. Bil je zaradi navijanja cen olju obsojen na 10 dni zapore in 300 lir denarne kazni ali v nadaljnjih 14 dni zapore. Neka branjevka je prodajala v svoji trgovini paradiznike, jabolka, solato, spinačo in limone po nadmaksimalnih cenah. Sodba: 7 dni zapore in 100 lir denarne kazni. Zaradi previsoke cene domačemu milu je bil neki trgovec obsojen na 7 dni zapore in 400 lir denarne kazni ali 18 dni zapore. Mesarica Ivanka je bila obsojena na 7 dni zapore in 400 lir denarne kazni, ker je 16. junija prodala neki stranki 31 dkg govejega mesa za ceno 3.80 lir, torej nad takrat veljavno maksimalno ceno.

Pri okrajnem sodišču se nadaljujejo različne razprave proti trgovcem, ki so si zaračunavali k nabavnim cenam prevleke pribitke odnosno dobičke. Sodnik na okrajnem sodišču vodi temeljite razprave o pnevmatikah, pisalnih strojih, o manufakturnem blagu in tudi o bencinu. Večina teh razprav je bila zadnje dni preložena, da se izvedejo različni novi dokazi in zaslišajo izvedenci.

Gotovo so zimski večeri, ki so nastopili, zares dolgi. Nalpeš boste izpolnili čas teh večerov, če boste brali

knjige
»Slovenčeve
knjižnice«

Vsaka knjiga le 5 lir. Kdor se naroči na vso zbirko 24 knjig, bo dobil 25. knjigo za sotoj.

ako boste brali

v dolgih zimskih večerih

brali

knjige »Slovenčeve knjižnice«, boste gotovo zadovoljni! S tem, da jih kupujete, vršite veliko kulturno, pa tudi socialno delo, kajti številni takarski delavci imajo s to zbirko svoj vsakdanji kruh.

Silna burja v Trstu in na Krasu je divjala pretekle dni

V Trstu je divjala s 120 kilometri na uro — Smrtna nesreča v Trziču

V petek, 14. novembra je imel Trst burjo, kakor je meščani že dolgo ne pomnijo. Napovedal jo je že v četrtek močan padec barometra z naglim znižanjem temperature. V noči na petek se je potem razvnel silovit vihar, ki je dosegel v petek hitrost 120 km na uro — kar je tudi za tržaško burjo precej redka silovitost. Burja je divjala ves dan ter docela izpraznila ulice, na katerih so se pojavljali ljudje le v posebni nujnosti, pa še tedaj so hiteli, da so prišli do prvega tramvaja ali pa so si čimprej našli zavetje. Stari Tržačani, ki so vajeni burje, so jo s svojo preizkušeno taktiko še dobro obvladali, v Trstu pa biva sedaj veliko ljudi, ki se z burjo še niso seznanili. Ti so imeli v petek priložnost študirati, kako moraš čakati za prvimi vogalom ali za vežnimi vrati, da mine najhujši udarec burje ter jo potem po bliskovito urežeš do prihodnjega zavetja — seveda če ga dosežeš. Ognjegasci so na najbolj ogroženih točkah mesta, zlasti na odprtih trgih, razpeli vrvi, za katere so se pasantje oprijemali, da so premagali najbolj kritične točke. Kljub temu pa je zahtevala ta burja okrog 50 žrtev — več ali manj poškodovanih zaradi padca po trdem tlaku, kadar ti burja nenadoma spodnese noge. Vse te poškodovance je Rdeči križ zapeljal v bolnišnico, ki jo bodo nekateri šele čez mesec zapustili. Izredno veliko dela so imeli ognjegasci tudi z gašenjem požarov v dimnikih, ki so ob času hude burje zelo pogosti ter z odstranjevanjem raznih ruševin in

poškodb na zgradbah, ki bi bile pasantom nevarne. Burja je silovito razburkala tudi morje, ki je brizgalo v curkih daleč od obale ter so bile obrežne ulice zavite ves dan v slano morskno meglo, ki so jo povzročali v krogljice razpršeni morskali valovi.

Kakor v Trstu, tako je pretekli petek divjala burja tudi drugod, zlasti pa v Trziču. Zahtevala je celo vrsto nesreč, med njimi nekaj prav resnih poškodb ter tudi človeško življenje. Smrtno se je ponesrečil upokojeni finančni nadstrahnik, 58letni Salvatore Berlino. Okrog dveh popoldne je Berlino šel po via Bonavia. V času hudega udarca burje se je zatekel v zavetje k zidu, ki obdaja ladjedelnice. Pri velikih železnih vratih, ki vodijo v ladjedelnico, je našel zatise. Toda udarec burje je vrgel z vrat železen drog, s katerim so se zapirala. Droj je udaril Berlinija z vso silo po trebuhu ter mu zadal take poškodbe, da je kljub takojšnji operaciji v bolnišnici umrl.

Tudi Kras je trpel zaradi burje. V petek se je razbesnela po vsem Krasu strahovita burja. Nosila je sneg, se zaletavala v hiše, tulila okrog oglov po vaseh ter povzročila po nekod občutno škodo na zgradbah in strehah. Tudi veliko število nesreč je zahtevala, posebno med kolesarji, katere je kar podirala. Večje število težje poškodovanih žrtev burje je bilo s Krasa prepeljanih v tržaško bolnišnico.

Zgodovina idrijskih čipk

(Konec.)

Nov dvig čipkarstva, in s trajnim učinkom, se prične z nastopom prej omenjene Ivankine Ferjančič, rojene v Idriji 20. XII. 1850. Imela je izmed vseh ženskih ročnih del največje veselje do čipkarstva. Da bi se v tej stroki še bolj izobrazila, se je šla učiti sama od sebe v rudarski kraj Nonnberg — Val di Non — na Tirolskem. (Ker se je podala na daljno Tirolsko, in ne v bližnjo Gorico, kjer je bilo čipkarstvo razvito že 200 let pred tem časom, pomeni, da je morala imeti Idrija takrat še vedno žive stike s severnimi rudniškimi kraji.)

Vrnivši se domov, je pričela izdelovati s svojo sestro Antonijo vzorce umetnejših oblik ter iz novih tvarin. S temi je pripomogla idrijskim izdelkom do take veljave, da so si odprli pot na svetovni trg.

Radi takega uspeha se je pričelo zanimati za Ivanko ministristvo samo, ter jo povabilo na Dunaj v poročanje.

Sad tega sestanka je bil, da se je na njeno idejo ustanovila v Idriji leta 1876 rudniška čipkarska šola — po domače klekljarska — ter da je bila nadarjena in podjetna Ivanka nastavljenka kot prva učiteljica.

Vodstvo je bilo poverjeno katehetu Jvanu. K temu naj bo še pripomnjeno, da sta k ustanovitvi šole pripomogla tudi še omenjena Karolina Lapajne ter dunajski trgovec Stranitzer.

Solski pouk in pripomočki so bili brezplačni. Dobrodejen vpliv šole se je kmalu raztegnil na vso okolico in še dalje na Primorsko, kakor tudi čez današnjo državno mejo, posebno proti Skofljiki.

Ivanki sami pa žalibog ni bilo usojeno, da bi se dolgo veselila svojega uspeha, kajti kmalu po uresničenju svoje življenjske ideje je umrla v Idriji l. 1879, stara komaj 29 let. Zaslužila bi

pač na šoli vsaj skromen javen spomenik, kakor ga ima njena predhodnica Barbara Uttmann v Annabergu.

Idrijska čipkarska šola

Klekljarska šola je imela svoje prve prostore v erarični hiši št. 71-89 ob drugem Nikavskem mostu — sedaj Via Montello N. 20 (bivša zdravniška hiša, ali po starem »Padarija«).

Solske izdelke je kupovala sprva najstarejša čipkarska trgovina Karolina Lapajne (sopraga dolgoletnega župana Štaflna, podomače »Zatreparc«), ter nekoliko poznejša, Franc Lapajne.

Po smrti Karoline Lapajne je prevzel trgovino njen sin Dragotin, znan po svojih izrednih in trajnih zaslugah za Idrijo. Vodil je trgovino še do leta 1920, nakar se je z njo vred preselil v Ziri, a jo potem tudi tam opustil. (Umrli je 12. III. 1938 na Bledu pri svoji hčerki Nadi, star 72 let.)

Edina trdka s prometom čipk, ki se je v Idriji obdržala še danes, je že omenjena Franc Lapajne, nahajajoča se v lastni hiši, poleg najstarejše cerkve sv. Trojice, sedaj »Via degli studi N. 3. Ustanovljena je bila leta 1875, ter ima za vzdrževanje čipkarstva v okraju samem, kakor tudi za promet po Evropi, Afriki in Aziji znatne zasluge, priznane z raznimi odklovanji. Današnji imetnik je sin gorenjskega Franca — Pavel Lapajne.

Posledice svetovne vojne so potem omejile marsikako razkošje, in z njim enako — rabo čipk.

Nadaljni razvoj šole je bil sledeč:

Leta 1878 so ji postavili nadzorovalni odbor, s stavnim in strojnim inženirjem Ivanom Anderka na čelu.

1895 je postal njen kurator poznejši nadzornik čipkarskih šol, meščanski učitelj Ivan Vogelnik. Takrat se je šola znatno preuredila ter se je vpejala celo bolniško varovanje.

1900 je bilo v Idriji 1000 čipkarij, in izdelkov za 200.000 krov.

Diplomirani agronomi in absolventi kmetijskih šol dobe takoj službe!

Diplomirani agronomi, absolventi srednjih kmetijskih šol in absolventi nižjih kmetijskih šol, ki bi želeli takojšnjo zaposlitve (večinoma za 2—3 mesece; v kočevskem okraju) pod zelo ugodnimi pogoji, naj se takoj obrnejo osebno na Kmetijsko zbornico za pojasnila.

Kmetijska zbornica, Ljubljana, Gosposvetska cesta 2-1.

Nagrade staršem za dvojčke

Ljubljana, 18. novembra.

Iz sklada, ki je bil od Duceja izrecno določen v ta namen, je Visoki Komisar podelil nagrado po 600 lir ob rojstvu dvojčkov temle staršem:

1. Nužič Franc in Darinka v Zgorji Zadobrovi št. 74;
2. Možek Ludvik in Angela na Turjaku 2;
3. Inž. Podgornik Rudolf in Celestina v Ljubljani, Smarska cesta 11;
4. Črček Anton in Amalija, Sadinja vas 21;
5. Černič Nikolaj in Marija v Boginji vasi št. 4;
6. Verbič Franc in Gabrijela v Stožicah 37.

Drobne novice

Koledar

Sreda, 19. novembra: Elizabeta, kraljica in vdova; Poncijan, papež in mučenec.
Lunina sprememba: Mlaj: 19. novembra ob 1.04. — Herschel napoveduje mrzlo, če ni jugozapadnik.
Četrtek, 20. novembra: Feliks, Valois, spoznavalec; Edmund, kralj in mučenec; Agapij, muč.

Novi grobovi

† Gospa Marija Šarabon je umrla v Ljubljani ter bo njen pogreb v sredo 19. t. m. ob 3 popoldne iz kapelice sv. Frančiška na Zalah. Naj ji sveti večna luč! Zalujočim svojem izrekamo svoje sožalje!

Odličen milni pralni prašek

za pranje perila, odprto na kg, prodaja drogerija KANC - Židovska 1

— Gg. veroučiteljem in knjigarnam v vednost. Naklada Katoliškega katekizma iz l. 1938 je pošla. Nova naklada l. 1941 je nekoliko dražja ter stane izvod 8.40 lir. — Skofjski ordinarijat v Ljubljani.

— Seznan predavatelj ljubljanskega vseučilišča je izšel. Kr. univerza v Ljubljani je izdala obsežen seznam predavanj za letošnji zimski semester. Seznan navaja najprej akademske oblasti za študijsko leto 1941-42. Rektor je prof. dr. M. Kos, prorektor prof. dr. Slavič Matija. V univerzitetnem svetu je predsednik rektor, podpredsednik prorektor, poslovodja prof. dr. Mole Vojevlav. Člani pa so vsi redni profesorji. Univerzitetni senat ima za člane prorektorja in vse dekanke in prodekane, predsednik je rektor. V univerzitetni upravi so rektorji in vsi dekani. Dekan filozofske fakultete je prof. dr. Sturm Fran, prodekan je prof. dr. Melik Anton. Dekan juridične fakultete je prof. dr. Steska Henrik, prodekan pa prof. dr. Pitamic Leonid. Dekan medicinske fakultete je prof. dr. Lavrič Božidar, prodekan je prof. dr. Hribar Franc. Dekan tehnične fakultete je prof. inž. Hrovat Alojzij, prodekan je prof. dr. Gosar Andrej. Dekan teološke fakultete je prof. dr. Odar Alojzij, prodekan pa prof. dr. Turk Josip. Predavanja so v glavnem podobna razporedju iz prejšnjih let, važen je le predpis, da je italijanski jezik za vse slušatelje fakultativni predmet. Pregled o frekvencah v polnem semestru v letu 1941-XIX nam pove, da je bilo vsega skupaj vpisanih na ljubljanskem vseučilišču 2199 slušateljev in slušateljic. Filozofska fakulteta je imela 417 vpisanih, med temi 231 slušateljic. Juridična fakulteta je imela 478 vpisanih, med temi 76 slušateljic. Medicinska fakulteta 311, med temi 92 slušateljic. Tehniška fakulteta je imela 806 vpisanih, med temi 65 slušateljic. Na teološki fakulteti je bilo vpisanih 178 slušateljev. Naknadni vpis je dovoljen na motivirane prošnje za zimski semester le še do 20. novembra. Za naknadni vpis je treba plačati takso 19 lir in 3.80 lir za prošnjo. Za naknadno overjenje indeksa pa je treba plačati 7.50 lir. Ves seznam je prav ličen in obsega skoraj 80 strani. Je v celoti dvojezičen; tiskala ga je tiskarna J. Blasnik na sl. v Ljubljani.

— Nemška narodna skupina v Ljubljani opozarja tem potom vse za izselitev v nemški Rajh upravičene osebe, da poteče termin za vložitev izseljenke izjave kakor tudi premoženjske prijave nepreklicno v četrtek 20. t. m., in da je treba te izjave oddati pri pristojnem občinskem uradu v predpisanih urah. Podaljšanje termina, o katerem se je govorilo, ne pride v poštev.

Kupite! Podkroški gospod

— Preselitev. Odvetniška zbornica sporoča, da se je g. dr. Franc Schley, odvetnik iz Ljubljane s koncem oktobra letos preselil s svojo pisarno v Celje.

— Po mrazu južno in dež. Od petka naprej do ponedeljka je termometer vselej zaznamoval dnevno toploto pod ničlo. V ponedeljek je nastopilo, kakor na mah, južno vreme in se je zato začela temperatura dvigati nad ničlo. V ponedeljek je bilo popoldne že +2.4° C, pa tudi v terek jutraj je jutranja temperatura že preskočila ničlo in se dvignila do +1.4° C. Barometer se je prav tako začel lahno dvigati in je v terek dosegel stanje 770.6 mm. V ponedeljek proti večeru je začelo lahno deževati. Do torka jutraj je padlo 5.6 mm dežja. Po ulicah in cestah je zaradi odjuge nastala brozga, sneg se uaglo taja, a vode počasi zopet naraščajo. V terek jutraj smo imeli v Ljubljani nizko, zelo gosto meglo. Nekaj sto metrov nad mestom pa je bilo krasno in lepo. Vsa barsjanska ravan je bila pokrita z meglenim jezerom, prav tako tudi polje proti Smarjni gori.

— Sprememba okoliša pošte Ježica. Kraji Brod, Crnuče, Dobrava, Gmajna, Ježa, Nadgorica in Podboršt se izločijo iz okoliša pošte Ježica, ker so zasedeni po nemški vojski.

— Te dni se začenja velika akcija za vseljensko pobožnost prvih petkov. Vsi verski listi to akcijo podpirajo. Tudi »Knjižice« prinašajo novo številko 190., posvečeno pobožnosti Sreca Jezusovega. Naslov knjižice je: Velika obljuba, spisal župnik Filipič. Knjižica stane le 50 cent. in izide v terek. — Uprava, Rakovnik.

— Učiteljskemu odboru za socialno pomoč je darovala ga. Rojčeva z Viča 50 lir. Odbor se ji toplo zahvaljuje.

Iz Spodnje Štajerske

Uredbo o pridobitvi nemškega državljanstva je izdal šef civilne uprave za Spodnji Štajer. Iz te uredbe je razvidno: Nemško državljanstvo pridobe s 14. aprilom leta 1941 nekdanji jugoslovanski državljani nemške narodnosti, ki so tega dne prebivali v osvobojenih delih Spodnjega Štajerja, Koroskega ali Kranjskega ali pa so tukaj imeli svojo domovinsko pravico. Prav isto velja za tiste, ki niso imeli nobenega državljanstva, ki pa so tega dne v omenjenih krajih prebivali. — Nemško državljanstvo na preključno pridobe nekdanji jugoslovanski državljani nemške ali sorodne krvi kakor tudi tisti nemške ali sorodne krvi, kateri niso imeli nobenega državljanstva, če so 14. aprila leta 1941 v teh krajih prebivali. — Varovanci nemške države so nekdanji jugoslovanski državljani, ki so tega dne prebivali v omenjenih krajih, ki si niso pridobili nemškega državljanstva na podlagi čl. 1. in 2. ali pa je izgubil Pogoj, da je kdo varovavec, je ta, da prebiva v Nemčiji.

Prva civilna poroka v Selntci ob Dravi je bila preteklo nedeljo, ko sta se pred županom Bruder-

manom poročila trgovski uslužbenec Albin Zunko in Stefka Kristian. Zupan je imel krajsi nagovor, kjer je razložil smisel in namen zakonske zveze v narodno-socialistični državi.

Nesreča na glavni postaji v Mariboru. 21 let stari delavec Ivan Korošak je v soboto šel čez tir na glavni postaji v Mariboru, ko je privozila lokomotiva ter mu odrezala levo roko v rami. Fant je tudi notranje poškodovan. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Izginil je od doma ter ga že od 28. oktobra pogrešajo, čevljarški pomočnik Anton Ahačič, rojen 13. majnika 1922 v Višnji vasi, ki je zdaj prebival v Celju.

Smrtna kosa. V Konjicah je umrla pretekli četrtek gđc. Klirinda Schmidt di Centa. Pokopali so jo v Celju. V mariborski bolnišnici so umrli ti-le: 65 let stara zasebnica Ana Marka, 67 let stara zasebnica Jožefa Niemienski iz Pobrežja pri Mariboru, 53 let stari delavec Karl Goltner iz Šp. Polskave, 68 let stari profesorjeva vdova Irma Wolf iz Maribora. — Na svojem domu v Mariboru v Sodni ulici je umrl 39 let stari čevljarški pomočnik Otmar Cerneselj.

Ljubljana

1 Karitativne organizacije ljubljanskega mesta imajo drevi svojo cerkveno pobožnost pri frančiškanih. Proslavile bodo svojo veliko zaščitnico sv. Elizabete, ki obhaja danes svoj god. Ob 6 zvečer bo sv. rožni venec, nato govor p. Romana, potem vesoljna odveza za tretjerednike, nato slede litanije z blagoslovom. Prijatelji dobrotelosti vabljeno!

1 Akademska kongregacija pri oo. frančiškanih ima zaradi zgodnejše policijske ure svoje redne sestanke z današnjim dnem, sredo 19. novembra, ne več ob 8, temveč že ob pol 8 zvečer. — Vse gg. sodale in novince akademičke k našim sestankom prisrčno vabimo. — Po Mariji k Jezusu!

Kupite! Podkroški gospod

1 Električni signali ob železniški progi. Železniška uprava je postavila na važnih železniških prelazih od vseh progah v bližnji okolici moderne električne signale, ki potnike in voznike že na daleč opozarjajo, da je proga zaprta, odnosno, da se bliža vlak. Taki signali so bili postavljeni na prelazu na Dolenjski cesti; dalje ob malem mostu čez Gruberjev prekop v Hrdeckega vasi in še drugod.

Iz Tržaške pokrajine

Državni podtajnik Ekse. Riccardo del Giudice v Trstu. Dne 18. in 19. novembra se je mudil na oficelnem obisku v Trstu državni podtajnik ministristva za narodno vzgojo Ekse. Riccardo del Giudice. Inspiciral je največje šolske zavode v Trstu in v pokrajini.

Ustanovitev tunizijske akcije. V Trstu se je oenovala podružnica tunizijske akcije, ki ima svoj sedež v Trapani.

Odlikovani tržaški pilot. S srebrno in bronasto hrabrostno kolajno je bil te dni odlikovan znani tržaški pilot, seržant pilot lovec Jakob Pappalepore za razna junaška dela na libijskem bojišču.

Monakovski orkester v Trstu. V sredo, 19. t. m. je priredil koncert v Trstu simfonični orkester iz Monakovega pod vodstvom svojega dirigenta Osvalda Kabaste. Koncert, ki se je vršil v gledališču Verdi, je bil velik umetniški dogodek ter je privabil odlično občinstvo, med njimi najvišje zastopnike oblasti, stranke in vojske ter reprezentante javnega življenja.

Trije mornarji so se zastropili z ogljenim plinom. Na Reki se je pripetil sledeči tragični slučaj: V četrtek se je vsidrala v reški luki motorna jadrnica »Zrmanja«, lastništvo Stefana Ziča z otoka Krka. Na ladji so bili 49 letni Jeronim Brušič, njegov 22-letni sin Josip in lastnikov sin Franjo Zič. Zvečer so se podali k počitku pod krovom, zaradi mraza pa so si zakurili v pečici z ogljem. Ko je v soboto zjutraj prišel lastnik jadrnice, Stefan Zič, je bilo na krovu vse mirno. V zli slutnji se je podal pod krov, kjer je našel vse tri svoje ljudi negibne na njih ležiščih. Vsi trije so bili zastropljeni z ogljenim plinom. Reševalci so jih popeljali v bolnišnico, kjer pa je uspelo zdravnikom samo starega Brušiča obuditi v življenje, dočim sta oba mladeniča umrla.

Mlad tržaški junak padel v boju. V enem zadnjih vojnih poročil je bil slavno pohvaljen 30 letni tržaški domačin, podporočnik bojne ladje Josip Majoran, ker je s svojim ogledniškim letalom na poletu nad Sredozemskim morjem odkril in zasledoval sovražno ladjevje ter pripomogel tako k učinkovitemu napadu letalskih sil na te edince. Nekaj dni nato pa je pri podobnem podjetju hrabro padel v zračni borbi v izvrševanju svoje dolžnosti.

Kupite! Podkroški gospod

Poenotena oskrba prebivalstva z mlekom. V prihodnjih dneh se bo začela enotna oskrba tržaškega prebivalstva z mlekom, ki se bo dobivalo na karte v mlekarah, ne pa kakor dosedaj, ko so ga posamezni mlekarji dobavljali svojim odjemalcem.

Iniciativa mestnega župana za rejo malih živali. Tržaški župan je že letošnjo pomlad dal iniciativo za ureditev vovnjih vrtov v Trstu; vse javne mestne nasade je mestna občina dala preurediti v vrtove ter jih je zasadila s koristnimi pridelki, kar je dalo ostalim lastnikom vrtov, parkov okrog vln in praznih parcel pobudo, da so to zemljo obdelali ter tako mnogo pripomogli k boljši prehrani mestnega prebivalstva. Sedaj pa je dal mestni župan pobudo tudi za čim intenzivnejšo gojitev kunccev, svinj in perutnine v mestu. Pri znani mestni vili Fernando na vrhu Bosketa — poleg tako zvanega »lovca« — je dal urediti moderno farmo kunccev, kateri se bo pridružilo še vzrejalnice za svinje, gosi in race. Podobno vzrejalnice urejajo sedaj v mestni oskrbnici. Na ta način bo omogočena lažja preskrba z mesom za razne mestne socialne zavode. Obenem pa bo občina s tem dala pobudo tudi zasebnikom, naj se z večjo vnaemo oprimejo reje malih živali in svinj. Marsikatero gospodinj-

1 Zimski tečaj pri Sadržarski in vrtnarski podružnici Ljubljana I. V sredo, 19. t. m. predava g. nadzornik Josip Strekelj o Pripravah za načrtne setve in nasade povrtnine in o kolobarjenju v zelenjadnjem malem vrtu ter o oskrbovanju vzimljene zelenjave. Začetek točno ob 18 (šestih) zvečer, kemijska predavalnica na I. drž. real. gimnaziji v Vegovi ulici. Vstop prost.

1 Prijetno se boste zabavali v nedeljo, 23. t. m. Rokodelski oder bo uprizoril Nicodemijevo komedijo »Postržke« (Scampolo). Glejte, da si pravočasno preskrbite vstopnice. Cene vstopnin bodo nizke.

1 Namesto venca na grob prof. Vladimira Lapajnetja je darovalo Proforsko društvo 100 lir, profesorji I. moške realne gimnazije 445 lir in učenci 7c razreda 20 lir za Podporno društvo na I. moški realni gimnaziji.

Gledališče

Drama. Sreda, 19. nov.: Boter Andraž. Red Sreda. Začetek ob 17.30 — Četrtek, 20. nov.: Dva begova. Red Četrtek. Začetek ob 17.30. — Petek, 21. nov.: Bog z vami, mlada leta Premiera. Red Premierski. Začetek ob 17.30. — Sobota, dne 22. nov.: Zaključena predstava za Dopolavoro. Začetek ob 14.30. — Dom. Red B. Začetek 17.30.

Opera. Sreda, 19. nov.: Rigoletto. Red B. Začetek ob 17. — Četrtek, 20. nov.: Rigoletto. Red A. Začetek ob 17. — Petek, 21. nov.: Netopir. Dijaška predstava. Izven. Znižane cene. Začetek ob 16. — Sobota, 22. nov.: Madame Butterfly. Premiera. Red Premierski. Začetek ob 17.30.

Radio Ljubljana

Sreda, 19. novembra: 7.30 Radijska poročila v slovenščini. — 7.45 Operetna glasba, vmes ob 8 napoved časa. — 8.15 Radijska poročila. — 12.15 Koncert kvarteta »Jozek«. — 12.35 Trio Ambrosiano. — 13 Napoved časa. Radijska poročila. — 13.15 Vojno poročilo Glavnega Stana Oboroženih Sil v slovenščini. — 13.17 Orkester Cetra pod vodstvom Barzizza. — 14 Radijska poročila. — 14.15 Pisana glasba pod vodstvom Petralia. — 14.45 Radijska poročila v slovenščini. — 17.15 Slavni valčki. — 17.45 Koncert ljubljanskega dueta Trost-Slaja. — 19 »Parliamo l'italiano«, prof. dr. Stanko Leben. — 19.30 Radijska poročila v slovenščini. — 19.45 Pesmi in napevi. — 20 Napoved časa. Radijska poročila. — 20.20 Komentar k dnevnim dogodkom v slovenščini. — 20.40 Koncert ritmo-simfoničnega orkestra Cora. — 21.35 Moderne pesmi. Orkester pod vodstvom Zemeja. — 22.10 Godba Policije pod vodstvom Marchesinija. — 22.45 Radijska poročila.

Lekarne

Nočne službe imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska 10 in mr. Bohinec ded., Cesta 22. okt. 31.

Poizvedovanja

Našlo se je ogrodeje kolesa, znamke »Standard«. Dobi se v Jaršah št. 6 pri Ljubljani.

veleobrt in trgovino dr. Toth, ki je bil prvi hrvatski poslanik v Bratislavi, se je te dni mudil v slovaški prestolnici in je bil sprejet v poslovilno avdienco pri predsedniku slovaške republike dr. Tisu. Ob tej priliki mu je dr. Tiso izročil najvišje slovaško odlikovanje, red Pribine prve stopnje.

Zagreb je dobil nov dnevnik. V soboto, dne 15. t. m. je prišel v Zagreb izhajati nov informativni dnevnik »Poldan«.

Prvi tečaj ustaške šole v Borovem. Dne 9. t. m. so v Borovem zaključili prvi tečaj tamošnje ustaške šole. Tečaj je obiskovalo 177 ustašev, ki so dobili vso potrebno izobrazbo za delo v ustaških organizacijah.

Banja Luka postane sedež hrvatskega vrhovnega vodstva. Prihodnji mesec bodo preselili iz Zagreba v Banja Luko Stol sedmorice iz Zagreba, iz Sarajeva pa tamošnje Vrhovno sodišče. V zvezi s prenosom vrhovnega sodstva iz Zagreba odnosno iz Sarajeva v Banja Luko se je mudil v tem mestu zadnje dni pravosodni minister dr. Puk.

Blagoslovitev umetniških oken v cerkvi sv. Boska v Podsedu. V cerkvi sv. Boska v Podsedu... ju so v nedeljo slovesno blagoslovili umetniška okna, ki jih je za to cerkev darovala poglavnika družina. Na steklu so umetniške slike blaženega Nikole Tavliča. Napravil jih je znani hrvatski umetnik Ivan Marinković.

Palata za mestne urade v Zagrebu. Zagrebška mestna občina namerava v najkrajšem času pričeti z gradnjo nove palače v Varaždinski ulici, v kateri bodo dobili potrebne prostore vsi mestni uradi. Za prvi del stavbe je že preskrbljen kredit 10 milijonov kun.

Prvi dnevni mesečni sestanek hrvatskih zdravnikov v Zagrebu. Oni dan so imeli hrvatski zdravniki prvi redni mesečni sestanek, na katerem so posamezni govorniki poudarjali, da hrvatski zdravniki z največjim zanosom dajejo poglavniku in hrvatskemu narodu na razpolago vse svoje umske sposobnosti.

Novo cene za mlečne proizvode in jajca v Zagrebu. Urad za cene je določil za Zagreb naslednje najvišje cene za naslednje mlečne proizvode in jajca: čajno maslo 1 kg 100 kun, maslo iz sirotke 1 kg 88 kun, topljeno maslo 1 kg 177.50 kun, trapistovski sir 1 kg 55 kun, sladka smetana 1 liter 50 kun, kislja smotana 1 liter 35 kun, sveža jajca komad 3.50 kun.

Spomenik prvim ustaškim žrtvam. Kostri vseh hrvatskih vojakov, ki so se 15. decembra 1918 uprli in nastopili proti zedinjenju s Srbijo, bodo 15. decembra letos prepeljali na Mirogoj in jih pokopali v skupni grobnici.

Zimska pomoč na Hrvaškem. V nedeljo so v Neodvisni državi Hrvatski pričeli zbirati prispevke za zimsko pomoč. Nabirnalno akcijo je začel sam poglavinik z velikim govorom, ki ga je imel ob tej priliki.

Mišek in Netopir

»Ta palc mu je pritrtil Lisjak.« »Ta mala šalobarda pač ne bo več vtikala nosu v moje zadeve! Zares mi je, da bi se na glas zagrohotal, če pomislim, kako je policija iskala tistih deset tisoč lir, ki sem jih jaz sam imel takrat pri sobi!«
»Saj se je zamejal Jazbec.«
»O, če bi se jaz preoblekel v vašo netopirsko obleko in bi me vi zasledovali! To bi bil spasi! Ha-ha-ha!«
»Vi niste kos takim stvarim. To je treba presneto prebrisane glave, kot je moja, na primer. Pa preveč blizu ste mi in bi ne bilo tako zabavno.«

Lisjak, ki je kadil smotko, je iskal pepelnika, kamor bi jo utnil. Slednjit je dvignil Miškov klobuk, in je vprav Mišku na obraz in v nos otresel pepel.

Mišek se ni mogel premagati in je silno kihnil.

»Hačiii!«
K sreči je vprav takrat kihnil tudi Jazbec.
»Hačiii!«
»Bog pomagaj!« je rekel Lisjak, ko je kihnil Jazbec.
»Bog pomagaj!« je rekel tudi Jazbec, ki je mislil, da je kihnil tudi Lisjak.
»Hvala!« je rekel Lisjak na tako pozornost.
»Prosim!« je odvrnil Jazbec.

Iz Hrvatske

Akcija proti masonom tudi na Hrvaškem. V zvezi z akcijo proti masonom na Hrvaškem objavlja glasilo ustaškega pokreta »Hrvatski Narodovodnik«, ki ga je napisal šef državne propagande dr. Rieger. V članu dr. Rieger nastopa proti masonom zelo ostro in napoveduje, da bo ustaški pokret onemogočil delovanje tudi posameznim masonom in ne samo njihovim ložam.

Nov dijaški dom v Zagrebu. Hrvatsko kulturno društvo »Napredak« zida v Tuškancu nov dijaški dom, v katerem bo prostora za 600 dijakov.

Državni tajnik in prometnem ministru inš. Marković odpotoval v Nemčijo. Državni tajnik in prometnem ministru, inš. Marković, je z večjo skupino višjega uradništva prometnega ministristva odpotoval v Nemčijo, kjer si bo v raznih krajih ogledal nemške prometne naprave.

Upokojitev vseučiliških profesorjev. Naslednji vseučiliški profesorji na zagrebški univerzi so upokojeni: dr. Boris Zarnik, dr. Aleksander Ugrenović, dr. Srečko Zugla, dr. Valentin Vouk, dr. Marijan Salopek, dr. Fran Tučan, dr. Djuro Nenadić, dr. Franjo Kogoj, Ivan Ritig in dr. Ljudevit Gutschy.

Sprememba na slovaškem poslaništvu v Zagrebu. V navzočnosti zunanjega ministra je sprejel poglavinik v poslovilno avdienco odpravnika poslov slovaškega poslaništvja Karla Murgaša, ki odhaja na novo službeno mesto v Bratislavo.

89-letnica dr. Arturja Gavazija. Znanj vseučiliški profesor na zagrebškem vseučilišču dr. Artur Gavazij je pred kratkim slavil 80-letnico svojega rojstva. Dr. Gavazij je svojočasno deloval tudi na ljubljanskem vseučilišču.

Poslovilna avdienca hrvatskega ministra za obrt, veleobrt in trgovino pri predsedniku slovaške republike. Sedanj hrvatski minister za obrt,

KULTURNI OBZORNIK

Dr. Lukman : Sv. Hijeronima Izbrana pisma II. del

V zbirki »Cerkvenih očetov izbrana dela« je pravkar izšel 4. zvezek, ki obsega drugi del izbranih pism cerkvenega učitelja sv. Hijeronima. Pisma je poslovenil naš patrolog prof. Fr. Ks. Lukman, ki je napisal tudi uvod in opombe k posameznim pismom.

Sv. Hijeronim (roj. med l. 340 in 350 v mestu Stridonu na Krasu, umrl. l. 419 v Betlehemu) je bil poleg svojega sodobnika sv. Avguština eden največjih in najplodovitejših latinskih cerkvenih pisateljev. Dobri del njegove književne zapuščine tvorijo pisma, ki jih je ta veliki mož v teku pol stoletja pisal deloma iz Rima, po veliki večini pa z vzhoda raznim osebam zapadne cerkve. Ker so vsa pisma, tudi tista, ki se zdijo čisto zasebna, pisana za širši krog bralcev, niso do danes skoraj nič izgubila na svoji aktualnosti. Baš v pismih se bolj kakor v drugih Hijeronimovih spisih razkrivajo sončne in senčne strani Hijeronimovega značaja, v njih se kaže Hijeronimova izredna pisateljska moč in spretnost. Zato je hvalevredno, da je pisatelj, ki je hotel v dveh zvezkih izbranih del cerkvenih očetov podati čim popolnejši duhovni lik tega izrednega moža, izbral v ta namen vprav pisma. Ni prevzel vseh 125, kolikor približno se jih je ohranilo, marveč najznačilnejša in najlepša, v prvem delu 27, v drugem 17.

Pisma, ki jih prireditelj podaja v 2. zvezku (str. 49—290), je H. pisal v zadnjih dveh desetletjih svojega življenja. Glede na vsebino so kaj različna. Tako sta n. pr. med njimi dve tolažilno-spodbudni, vdovi Salvini in Julijanu, tri so posmrtna (epitafiji), posvečeni spominu treh plemenitih in bogoljubnih Rimljanov, Fabiole, Pavle in Marcele; dve pismi obsežata pouk o vzgoji dveh Bogu posvečenih deklic, namreč pismo Leti in Gavdentiju, štiri so asketična in v njih svetnik govori o pokori (Rustiku), o redovnem življenju (menihu Rustiku), o Bogu posvečenem vdovstvu (Agerokiji) in o devstvu (Demetriadi), dve pa polemični (duhovniku Ripariju v zadevi češčenja svetih podob in relikvij, in Ktezifontu proti pelagijancem). Na koncu so dodana štiri prijateljska pisma, tri naslovljena na sv. Avguština, eno pa na škofa Alipija in Avguština. Pisem z znanstveno vsebino razen dveh omenjenih polemičnih v zbirki ni. Prireditelj jih, kakor sam omenja v uvodu k I. delu (str. 67), namemoma ni sprejel, ker je hotel bralcem Hijeronima predstaviti predvsem kot človeka, kristjana in asketa, in ne toliko kot učenjaka v bogoslovnih vedah.

Za osvetlitev Hijeronimovega značaja je zelo važno dopisovanje med Hijeronimom in Avguštinom v prvih letih njunega občevanja, t. j. med l. 394/5—405. Toda izmed pisem, ki jih je med tem časom H. pisal Avguštinu, pisatelj ni nobenega sprejel v pričujočo zbirko. Kajti moral bi, kakor sam pravi v uvodu, zaradi njih medsebojne zveze sprejeti vsa in jim dodati, da bi bila razumljiva, še Avguštinova pisma. Ker bi bilo to preobširno, naj rajši to korespondenco, ki je za oba moža nad vse značilna, obdelal v uvodnem poglavju (str. 3 do 34). Prikazal je, kako je med obema velikima možema, med temperamentnim in bojevitim polihistorjem in čudovito ubranim in prečiščenim mislecem Avguštinom (gl. Uvod, str. 1) prišlo do deset let trajajočega spora zaradi Avguštinovega pisma »Slabeo gratiam«, in kako sta ta dva velika moža, oba učenjaka in oba svetnika, po daljšem, deloma zelo ostrem dopisovanju, ta spor tudi svetniško zaključila. Poleg tega dolgotrajnega spora, ki je nastal zaradi Avguštinovih pomislekov proti Hijeronimovi razlagi Gal 2, 11—14 ter proti latinskemu prevodu sv. pisma iz hebrejščine, je tako natančno opisan, da prav lahko pogrešamo pisem, v katerih se to kresale misli dveh največjih učenjakov tedanje dobe. S tega stališča so uvodna izvajanja prof. Lukmana dragoceno in zelo zanimivo dopolnilo Hijeronimovega življenjepisa, ki ga je pisatelj podal v prvem delu (str. 1—64).

Prevod pisem, ki je prirejen po Hilbergovi izdaji (Corpus scriptorum ecclesiasticorum latinorum, vol. 54—56, Vindobonae 1910—18), se odlikuje po gladkem in jedrnatem slovenskem slogu. Hijeronim je bil mojster sloga, klasik latinskega jezika. Prof. Lukmanu se je posrežilo, da je lepoto izvornika ohranil kolikor mogoče tudi v slovenskem prevodu. Potrditi se je, da so v prevodu ostale celo duhovite besedne igre sv. Hijeronima, kar brez dvoma ni bilo lahko delo (n. pr. na str. 230: Pacatula... pacatarum — Ljubomira... miroljubne). Citate iz Vergila in drugih lat. klasikov podaja tudi v slovensčini v vezani besedi, pristne latinske rečenice, medmete in podobno v duhu slovenskega jezika (n. pr. Pro pudor! — Fej te bodi!). Tako se pisma berejo izredno gladko in bralca nikjer ne utrujajo. Težja mesta so razložena pod črto. Da bi bila pisma lažje umevna, je prireditelj napisal v uvodu nekaj kratkih pripomb k posameznim pismom (stran 38—47). Tu razpravlja predvsem o naslovljenih in o datumu prevedenih pisem. V teh uvodnih pripombah pod črto je vpletenih mnogo kritičnih opazk o starosti pisem; pisatelj večkrat tudi s tehtnimi dokazi popravlja mnenje starejših petrologov. Tako je knjiga tudi z znanstvenega stališča na časovni višini.

Pisma sv. Hijeronima so bila pisana že pred 15. stoletji, a so bogata zakladnica dragoceni duhovnih misli, ki imajo veljavo tudi še za današnji čas. Vzemimo v roke in berimo katerokoli pismo, vsako je važno in zanimivo, bodisi z vzgojnega, asketičnega ali tudi kulturnozgodovinskega stališča. Koga ne bo n. pr. zanimalo, kakšen je bil asketični ideal v Hijeronimovi dobi, kakšno življenje je vladalo v številnih samostanih, kamor so se zatekali idealni mladeniči in svete device? Iz Hijeronimovih pisem dobi o vsem tem popolnoma jasno sliko. Čuditi se moramo, kakšen dar opazovalec človeških src je bil. In, dasi sam strog asket, kako modro zna voditi mlade klerike in redovnike, da jih ne žene v skrajnost, n. pr. glede posta, glede obleke ali bivanja v samotni! Njegova navodila o postu (gl. n. pr. str. 98 nel., 197, 249) bi še danes podpisal ne samo vsak učitelj duhovnega življenja, ampak tudi vsak zdravnik. Izredno zanimiva so navodila, ki jih svetnik daje Leti in Gavdentiju za vzgojo malih deklic Pavle in Pakatule. Čudimo se, kako se starček v betlehemske samoti zna živeti v

Sport

Nogomet pretekle nedelje

Afirmacija Trlestine - Neodločeno v Draždanah - Zmaga Madžarov Nič novega doma

Podrobne izide v državnem prvenstvu smo objavili že včeraj. Presenetljiva je bila zmaga Tržačanov v Modeni 1:0, zmaga Bologne nad Atalanto 4:0 in zmaga Genove nad Romo 2:0. Posebno dragocene so bile točke za Trlestino, ki se je povzpela na čelo razpredelnice. Z Romo ima sicer isto število točk — po 6 — toda boljše razliko golov (7:2).

Po četrtrem kolu italijanskega državnega prvenstva je vrstni red tak: 1. Trlestina — 6 točk; 2. Roma — 6 točk; 3. Fiorentina — 5 točk; 4. Venezia — 5 točk; 5. Ambrosiana — 5 točk. — Milano je na 7. mestu, Juventus na 10., Bologna na 14., Livorno pa na repku.

Tisti, ki se zanimajo za mednarodne tekme, so se ozirali proti Draždanom in Curihu, kjer so imeli v gosteh Dance in Madžare.

NEMCIJA : DANSKA 1 : 1 (1:0)

Ze od vsega začetka evropskega dogajanja na zelenem polju so danski nogometaši med najuglednejšimi. Nemški trener Herberger jim je izkazal posebno čast, ko je povabil več dni pred tekmo v Draždane vse nemške nogometne ase in izbral med njimi 11 najboljših ter jih postavil takole:

Jahn—Janes, Müller—Kupfer, Rohde, Schu-

bert—Hahnemann, Walter, Conen, Willimovski, Fiederer.

Stadion v Ostragehege je bil že nekaj dni pred tekmo razprodan. 45.000 gledalcev je prišlo, da bi videli, kako bo Conenova jata zmazala. Hahnemann, ki je zabil prvi gol za Nemce, pa je ostal edina svetla točka, ki je sijala le tako dolgo, dokler ni zablesel Hanson, ki je izenačil. Rezultat je realen. — Sodil je švedski sodnik Eklund.

MADŽARSKA : SVICA 2 : 1 (2:0)

Švicarji so imeli po daljšem odmoru zopet mednarodni program. V Curihu je prišla madžarska enajsterica, o kateri je znano, da je trd oreh, kjer koli se pojavi. Tudi borbeni švicarji ga niso mogli streti. Inicijativa igre je bila v rokah Madžarov, ki so že v 1. polčasu dvakrat poslali žogo v švicarsko mrežo. Častni gol je zabil v 2. polčasu Monnard, za izenačenje pa ni bilo več časa. Tekmo je vodil nemški sodnik dr. Bauwens.

Slovenski nogometaši so tudi to nedeljo počivali. Ni jim do nogometa na zasneženem igrišču, razmere pa so premajhne, da bi se izplačalo sneg odmetati. Upamo, da letošnjega prvenstva še ne bodo definitivno prekinili in da bodo še poskusili, če bo vreme količkaj kazalo.

Deset najhitrejših na pet kilometrov

Popolno zdravje, združeno z železno voljo, vodi k zmagi v tekih na dolge proge

Znano je, da v lahki atletiki ne odločata samo trening in tehnika, pač pa v prvi vrsti nadarjenost, naravna sposobnost, katere ni mogoče privzgojiti. Tu velja isto načelo kot za velike umetnike. Le-ti se rodijo, šola in samovzgoja pa ostane več ali manj zunanji okvir onega velikega, kar je podedovano. Prirojena nadarjenost je važna tudi v športu, zlasti v onih panogah, ki zahtevajo bliskovito odzivnost in dovršeno koordinacijo. Med tem, ko ne more postati velik metalec, kdor ni visoke rasti in izdatne telesne teže, ko tudi ne more postati dober skakalec v višino, kdor nima dolgih krakov in eksplozivnega mišičja, so pogoj za teke na dolge proge lažji in enostavnejši. Sta pa dve lastnosti, brez katerih ni velikih tekačev; osnovna lastnost je popolno zdravje vseh organov, druga pa železna volja.

Za teke na dolge proge so najsposobnejši atleti srednje ali manjše postave, lahke rasti in dobro razvitega koša. Takih je med Slovenci zelo veliko. Če pa pogledamo lestvico naboljših dolgo-progašev, vidimo, da so rezultati razen dveh, treh, razmeroma slabi. Kje tiči vzrok? Zdi se, da ne bomo pogrešili, če pokažemo s prstom na sledetja dejstva: 1. slovenski fantje tečejo veliko premalo v takozvanih letih dozorevanja; 2. pri treningu se ne držijo večletnega programa, pač pa sezonskega; 3. metode treninga so površne in enostranske; 4. nekateri so športniki le takrat, kadar nastopajo, v zasebnem življenju pa se ne izogibajo

vsega, kar slabi kondicijo (nikotin, alkohol, neredno življenje itd.). Našteli bi lahko še vrsto razlogov — zanemarjanje teka na daljše proge v srednjih šolah, premalo tekem in slično — za enkrat pa naj omenjeni zadostujejo.

Razveseljiv pojav na čelu slovenskih dolgo-progašev je zopet — Košir. Če bo šel njegov razvoj po dosedanjih šestletni poti naprej, je verjetno, da bomo imeli na olimpijskih igrah l. 1944, tudi Slovenci uspešnega zastopnika v teku na 5000 m. Svetovni rekord na tej progi je dosegel l. 1936. Fince Taisto Mäki s časom 14:08.8 min. Slovenski rekord v teku na 5000 m pa je postavil Primorjan Ivo Krevs l. 1938. Njegove znamke 15:31.4 pa za njim še nihče dosegel. Lista letošnje desetorice beleži sledeče čase: 1. Košir (Planina) 15:57.6 ali 803 točke; 2. Srakar (Hermes) 16:12; 3. Kien (Planina) 16:14.2; 4. Glonar (Ilirija) 16:45; 5. Kocular (Planina) 17:30; 6. Jan (Ilirija) 17:35.4; 7. Potočnik (Planina) 17:46.8; 8. Starman (Hermes) 18:0.2; 9. Koritnik (Planina) 19:08.4; 10. Glavnik (Ilirija) 20:22.4. Kakor vidimo, smo imeli letos le štiri tekače, ki so tekli izpod 17 minut. Upoštevaty pa je treba, da so ostali Agreč, Bručan, Kvas in Stajnshek izven meja naše pokrajine.

V teku na 10 km smo zabeležili letos le tri rezultate: 1. Kien (Planina) 33:54.2, 729 točk; 2. Koritnik (Planina) 41:43.2, 325 točk; 3. Glavnik (Ilirija) 41:56.2, 318 točk.

Voditelj norveškega športa pripoveduje

Nedavno je povabil von Tschammer und Osten svojega norveškega tovariša v Berlin, kjer si je ogledal državno športno polje in druge telesno-kulturne znamenitosti Berlina. Ob tej priliki so časniki naprosili vodjo športa na Norveškem Reichborn Kjennerud, da bi jim pripovedoval o stanju športa v daljni skandinavski domovini.

Reichborn Kjennerud je povedal, da so na Norveškem temeljito reformirali telesno vzgojo v srednjih šolah. Doslej so gojili pretežno švedski sistem gimnastike, sedaj pa so se odločili za šport, zlasti za lahko atletiko in borbeno igre. Učitelji telesne vzgoje ne ocenjujejo več učencev po lepih držah in prostih vajah, pač pa po rezultatih, katere dosežejo na tekmah iz posameznih panog lahke atletike in drugih športov. Razume se, da so izvedli vsestranske reforme tudi v akademiji za učitelje telesne vzgoje, kjer bo v bodoče več športa in manj nordijske gimnastike.

Na vprašanje, če bodo norveški smučarji sodelovali na zimskih igrah v Garmisch-Partenkirchu, je odgovoril Kjennerud negotovo, pač pa je najavil prihod drsalcev. Med njimi bo najbrže dekle, ki bo sledila Sonjo Henie. To je Turid Holland-Björnstad. O Turidi poročajo, da je umetnica velikega stila. Tudi Karel Schäffer je izjavil, da bo Turid že v tej sezoni nevarna dunajskim pisalkam na ledu.

Nedavno smo v našem listu poročali o novem načinu financiranja športa v inozemstvu. Omenili smo športne stavke, pri katerih gre dobiček v korist športnega pokreta. Norveški športni voditelj Reichborn Kjennerud je časniki potrdil, da so tudi na Norveškem vpeljali športne totalizatorje, od katerih si obetajo izdatne finančne koristi. Razume se, da smejo staviti le na moštva, ne pa na poedine tekmovalce.

Milanska športna palača je središče drsalnega športa v Italiji. Letošnjo sezono umetnega drsanja in hokeja na ledu bodo otvorili v začetku decembra, ko bodo imeli v gosteh hokejiste SK Hammarbyja iz Stockholma.

Družba za reševanje iz vode, katero so ustanovili na Nemškem pred 19 leti, beleži nenavadno lepe uspehe. Doslej so izurili 750.000 reševalcev, ki so sposobni za uspešna posredovanja v prime-

rih nesreč na vodi. — Pri nas se je bavila z reševanjem iz vode zlasti Gasilska zveza, ki je izdala učbenik reševanja iz vode, pa tudi SK Ilirija, ki je prirejala reševalne tečaje.

Najboljši letošnji rezultat v troskoju je postavil Šved Halgren s 14.85 m.

Italijanski in nemški mornarji so priredili v Neaplju nogometno tekmo, katero so Nemci izgubili z 0:2.

Iz Srbije

Nov slovenski zdravnik. Na medicinski fakulteti belgrajske univerze je dne 11. t. m. promoviral za doktorja vsega zdravilstva g. Martin Kolenc iz Zagorja ob Savi. Iskreno čestitamo!

Novi ban Moravske banovine. Za bana Moravske banovine je postavljen dr. Ivan Djordjevič, zdravnik iz Kruševca. Novo službeno mesto je že prevzel.

Prenešanje živil iz občine v občino prepovedano. Za drugimi občinami je sedaj tudi Čuprija prepovedala izvažanje življenjskih potrebščin iz svojega področja. Pri vseh izhodih so postavljene straže, ki skrbno pregledujejo prtljago vsem potnikom.

Komisar za begunce Toma Maksimovič o delu Komisarjata za begunce. Novi komisar za begunce Toma Maksimovič, ki je bil pred kratkim imenovan na ta položaj, se je lotil dela z vso vnemo ter je v nekaj dneh že izvedel več potrebnih in koristnih socialnih akcij. Tako je predvsem odprl v Belgradu v gostilni »Toplica« kuhinjo za begunce, ki je že prvega dne izdala 400 kosil. V kuhinji so begunci lahko dobili za 8 dinarjev ohrovt, malo svinjskega mesa in kos kruha. Za pripravljane jedi ima kuhinja na razpolago 5 velikih kotlov. V kuhinji si strežejo begunci sami. Pri enem oknu dobe hrano ter nato z njo sejejo za mizo. Po končanem kosilu ali večerji pa morajo tudi sami oddati posodo oseb, ki je nalašč zato postavljena. Komisarjat za begunce namerava v kratkem odpreti še več takšnih kuhinj. V zvezi z dosedanjim delom je komisar za begunce te dni sprejel časnikiarje ter jim poudarjal, da grede stremeljenja Komisarjata za begunce v to smer, da najde beguncem primerno zaposlitev in da tudi pri njih samih

vzbudi zavest, da mora vsak delati in nekaj zaslužiti. Vsek se mora zavedati, da sedanja mala Srbija ne more vsakemu dati pokojnine ali pa ga uvrstiti v plačilne sezname uradnikov. Komisarjat lahko preskrbi samo otroke beguncev in to predvsem otroke, ki nimajo staršev, zatem pa otroke tistih beguncev, ki jih imajo več in sami ne zaslužijo toliko, da bi jih preživeli. Tako mladino spravi komisarjat s podporo ministrstva za socialno politiko in ljudsko zdravje v otroška zavetišča. Komisarjat nadalje skrbi tudi za dekleta in jih pošilja v razne tečaje, da jih usposobi za samostojen zaslužek. Ker je za begunce med drugim eno najtežjih vprašanj prehrana, je komisarjat sedaj odprl zanje posebne kuhinje. V njih je hrana dobra in poceni. Primanjkilaj teh kuhinj pokriva sklad za podpiranje beguncev. Razen tega je Maksimovič poenostavil poslovanje zaupanega mu komisarjata. Končno omenja tudi, da bo komisarjat pričel ta teden siromašnim beguncem izplačevati kot zimsko pomoč po 200 dinarjev za vsakega otroka.

Uspešna trgovina z znamkami. Srbsko časopisje poroča, da so srbski biralci znamk do sedaj kupili raznih novih srbskih znamk za 40.000.000 dinarjev.

Nesreča v prostorih belgrajskega večernika »Obnova«. Zaradi slabega vremena in močne košave, ki je divjala prejšnji teden v Belgradu, se je zrušil od aprilskega bombardiranja razmajani zid znane belgrajske gostilne »Sumatovac« in padeli na streho poslopja bivše »Politike«, v kateri sedaj izhaja »Obnova«. Streha ni mogla vzdržati tolike teže ter je popustila. V uredniške prostore »Obnove« se je nato zrušil strop in pokopal pod razvalinami dve uradnici, zaposleni pri tem dnevniku. Znan srbski časnikiar Miča Dimitrijevič se je pa še pravočasno rešil.

Setev jesenske pšenice v Banatu se je zelo zakasnila. Zaradi pogostega deževja so letos v Banatu zasejali s pšenico zelo majhne površine. Glavna dela sedaj čakajo na pomlad.

EIAR - Radio Ljubljana

PARLIAMO L'ITALIANO!

Schema della XXI lezione che verrà tenuta dal dott. prof. Stanko Leben mercoledì, 19 novembre 1941-XX, ore 19.

Tu natisnjeno besedilo je samo ključ za vse one, ki sledo pouku italijanščine po radiu. Italijanske ure so na sporedu ob ponedeljskih, sredah in petkih, vedno ob 19.

LEZIONE VENTESIMA PRIMA

La pazienza

Due contadini, Caterina e Margherita, se n'andavano insieme in città. Ciascuna di esse portava sul capo una grande cesta piena di legumi che volevano vendere al mercato. Il loro carico era assai pesante ed esse ben presto diventavano stanche. Margherita, la più giovane e la più forte, cominciava a lagnarsi: »Io non posso andar più oltre, diceva, »sotto il mio carico.« Caterina, invece, non faceva udire la menoma lagnanza. Margherita ne era assai stupita e: »Perché,« chiede alla compagna, »non ti lagni tu pure? Tu sei meno forte di me, e la tua cesta è pesante quanto la mia.« »Gli è,« risponde Caterina, »che ho messo fra i miei legumi un'erba che rende il mio carico leggero.« »Quale erba?« chiede Margherita. »L'erba della pazienza,« risponde Caterina.

La pazienza è un'erba eccellente, ma non cresce in ogni giardino.

- me ne vado
- te ne vai
- se ne va
- ce ne andiamo (ce n'andiamo)
- ve ne andate (ve n'andate)
- se ne vanno
- me ne andavo (me n'andavo)
- te ne andavi (te n'andavi)
- se ne andava (sa n'andava)
- ce ne andavamo (ce n'andavamo)
- ve ne andavate (ve n'andavate)
- se ne andavano (se n'andavano)

- me ne sono andato, -a
- te ne sei andato, -a
- se n'è andato, -a
- ce ne siamo andati, -e
- ve ne siete andati, -e
- se ne sono andati, -e

Esercizio

Traducete: Vsi vidijo tuje napake (il difetto) in ne lastnih. — Nikoli nisem pozelel (desiderare) tujega blaga (la roba). — Vsakdo (ciascuno) ljubi svojo lastno družino. — Trgovci (il negoziante) zapirajo svoje trgovine (la bottega) ob nedeljah in praznikih (il giorno di festa). — Ali je ta doza za cigarete (il portasigarette) tvoja? Ni moja, bratava je. — Tvoje prijateljstvo (l'amicitia) mi je drago, njegovo še dražje. — Hmelj (il luppolo) daje pivu njegovo grenkobo (l'amaro) in njegov vonj. — Kako gre tvojim domačim? — Moje in tvoje dolžnosti (il dovere) so lahke v primeri z (in confronto di) njegovimi. — Vsaka dežela ima svoje svetnike (il santo) in junake (l'eroe). — Tudi bedaki (lo sciocco) hočejo povedati (یع reči) svojo. — Najlepše pozdrave (tanti saluti) njegovim domačim! — Tvoje in njegove oči so modre.

Kopalne hlače

Še dvakrat boš skočil, potem pa bom zopet jaz oblekel kopalne hlače.

dušo nežnega otroka, ki je komaj zapustil naročje svoje matere.

Iz pisem stopa pred nas Hijeronim predvsem kot človek: strog, a ne pretiran asket (razen morda glede naziranja o drugem zakonu), borben in robot, ko polemizira s heretiki, pa zopet ves nežen in mehak, ko se v pismu pogovarja z malo Pakatulo. Razodeva se pa tudi kot bister in široko razgledan učenjak, potkovan v svetnih in bogoslovnih vedah, posebno seveda v sv. pismu. Pri branju teh pisem nam postane jasno, zakaj ga je Cerkev odlikovala s častnim naslovom »Doctor in exponendis S. Scripturis«. S kako presenetljivo lahkoto siplje citate sv. pisma in potrjuje sleherni svojo trditve z navdihnjeno božjo besedo! Skoraj ga ni stavka brez sveto-pisemskega citata ali vsaj brez aluzije na sv. pismo (prim. n. p. značilno opazko na st. 211 pod črto: »V tem stavku je skoraj toliko spominov na sv. pismo, kolikor besede«). Za Hije-

ronima to ni težko delo, ampak le prijeten »sprehod po prelepih livadah sv. pism« prim. str. 166 in 246). Vtis imamo, da je znal vse sv. pismo na pamet. Zato se tudi ne smemo čuditi, če zahteva že od sedemletne Pakatule, »naj se na pamet uči psalterja« (str. 230), in če menihu Rustiku svetuje: »Nikoli naj ti knjiga (sv. pisma) ne izgine iz rok in izpred oči; psalterja se nauči na pamet« (str. 202).

Knjigo, ki je izšla na 292 straneh male osmerke, zaradi njene lepote in bogate vsebine toplo priporočamo ne samo klerikom, duhovnikom in redovnim osebam, ampak izobraženstvu sploh. Nova založnica, Ljudska knjigarna v Ljubljani, se je potrudila, da je oblika in zunanja oprema knjige prav tako kot pri prvih treh zvezkih, ki so izšli v založbi Družbe sv. Mohorja v Celju. Cena broširani knjigi je 31, vezani v celo platno pa 37 lir.

Dr. A. Snoj.

Prva partija

43

Gospa Chappell, ki je pripravljala orodje za snemanje maske, ga začudeno zopet odložila. Pepek se je nakremžil in v taktični znovali palec v usta. »Vrag, to boli! — Mi vsi smo torej ostali zunaj in poslušali, kdaj bo začel vrtati; in pravim: Andrej, jaz grem za njim. Pa pojdi, je rekel Andrej, ampak vzemi masko, dveh vaju brez maske ne pustim tja. — Nadel sem si tedaj masko in zlezel za Adamom; bilo je že elišati, kako dela s tistim vrtalom. Zadnjih nekaj metrov je bilo treba po trebuhu — in tam vidim Adama, prav za prav samo njegove čevlje, kako leži na popku in dela. Saj veš zaradi svoje maske in tistega Adamovega vrtala sem figo slisal, zato sem samo pazil, če bi kaj —. In nenadno vidim, kako se na stropu odplupja takšna debela kamenita skorja, kakor da se strop upogiblje. Adam, nazaj, kričim, ampak on kajpak ne sliši in toleče naprej. Hitro si enamem masko in ga hočem potegniti za nogo. Toda brž ko sem si strgal masko z obraza, čutilim na obrazu prepričani — sapra, Adam je že prevrtal steno! Bilo je tudi slišati, da teče vrtalo na prazno. — Prijatelj, to ni trajalo niti pol sekunde. Adam, kričim in ga vlečem za nogavice nazaj. Takoj bo to, pravi on, in v tem ee na levi strani začne polagoma vdajati stena in od zgoraj se počasi pogreza skala — kakor tale miza; in ne vem ti povedati, ali je vse to res tako počasi in tiho padalo ali pa ee mi je samo zdelo tako strašno dolgo. Pepek je umolknil in pobiral neke drobtine po mizi. »Stanko,« je zamrmral, »ta je moral biti pri tisti pričr mrtev. Niti z nogo ni brcnil — držal sem ga pri tem za nogo. To ti je bila klada, in naravnost na hrbet. Potem šele je zahleščalo in ga je zasul prenemog. Pepek je utihnil in epet pobiral drobtine

po mizi. »Lahko si misliš, kako je človeku. Začel sem Adama odkopavati z golimi rokami — mislil sem, da moram tiste skale raztrgati.«
 »Koliko je bila takrat ura?« je šepetal Stanko.
 »Približno sedem,« je momljaj Pepek. »Prijatelj, in najhuje pri vsem tem — bilo je že po njem, njegovo vrtalo pa je še vedno teklo, ker je bil nanj oprt... neprestano je tolklo pod kamenjem kakor da tale mrtvi človek dela še naprej.« Pepek se je glasno useknil v svojo modri robec. »Mene so potem potegnili za nogo ven, kakor kos lesa. Veš, ko je Adam prevrtal in predrti tisti stebel... je bilo najbrž na drugi strani polno plinov in ee imeli večji pritisk. Andrej pravi, da ee bili tisti preprih sami plini in da je to Adama omamilo; zato ni mogel več nazaj. No, kajpak, moral bi ee biti dati prej zamenjati, ampak saj veš, ee se je Adam zagrizel v delo... Saj je kopal še po smrti.« Pepek je začel spet ovratnik tiščati. »Peklenska stvar! Mislim si, kdo ve, morda bi ee kateri drug izmed nas vrnil.«
 »In kaj... kaj je delala partija?«
 »Nič ne vem. Prijatelj, bil sem strašno zdelan, očka Suchanek je pumpal vame zrak; ko pa sem ee zavedel, so bili vsi notri, pri Adamu. Kako ee tja zlezli, tega ne vem. Prvi je bil prilzel Matula ven, držal ee je za glavo, češ, slabo je slabo, ves hodnik ee lomil. Potem je hotel zlesti tja še Suchanek, — ampak znotraj nekdo kriči: ven, vsi ven! Najprej je prišel Hans, členki na rokah so mu bili odrti do kosti, in z izpahnjeno nogo ali kaj je šepal košček naprej, se oprl z glavo na steno in jokal kakor majhen deček, niti maske si ni snel. Saj veš, to je bil tako rekoč njegov rov.« Pepek se nekako krivijo usta in hitro mežika. »Sapramenski vrst!« je jezno zasikal. »To te prijatelj, žge kakor vrag!«
 Stanko niti ne diha. »Torej naprej Pepek —

»No,« je nadaljeval Pepek čez nekaj časa. »Komaj je bil Hans zunaj, je zahreščalo prav za Suchanekom, in očka ti je poskočil kakor bolha; tedaj so ee podrli ee tisti nalomljeni oporniki, ki ee še držali strop v Hansenovem rovu, se epominjaš? Prelomili ee se prav do tal, in takoj se je nanje sesul strop. Še dobro, da ee bil z Matulo korak dalje, prijatelj; po tistem plinu sem bil bedast, da bi ee ne bil ganil z mesta. In Suchanek pravi: Jezes, paznik je tam, in Martinek tudi! Spogledala sva ee, in ee sem si mislil, da moram skočiti po novo partijo — s tem ne moremo mi nič opraviti; zdajci ee je začel tisti zasip gibati in se privzdigovati, kakor ee krt dviga krtino. Matula, dvigalo, stoka Martinek, za menoj je Andrej. Martinek je držal od znotraj prelomljeni opornik na hrstu in ga skušal privzdigniti z zasipom vred. Še videti ga je bilo, tako ga je pokrivalo lesovje in kamenje.«
 Pepek je oživel. »To ti je bilo, prijatelj! Matula je stal kakor bedak, ee zmeraj ni mogel razumeti. In midva s Suchankom eva brž začela z rokami odmetavati kamenje, da bi odkrila tisti opornik, ki je ležal na Martinku; toda od zgoraj ee je neprestano rušilo novo kamenje. Ze je bilo videti tesarja, kako ee trudoma kremži in stoka, in šele zdaj je rekel Matula 'aha' in hitel, da bi dobil kako dvigalo. Fantje, pravi Martinek, nič ne pomagaj, jaz ne vzdržim več! Toda vtem ee je prišel Matula in ti je nesel cel opornik, kakor da ee svinčnik; čudno, da si ga ni dal za uho. Ali moreš to podložiti? pravi Martinek, kakor da delata na opažu. Torej ee košček. Še naprej, tu je zadosti volje. Kar naprej, prijatelj. Ko ti bom rekel, začni vzdigovati! Ne moreš si misliti, Stanko, kakšna teža je ležala na njem. Zdjaj! je rekel, in Matula se je oprl z ramo na opornik. Prijatelj, tega ee v svojem življenju nisem videl,« je rekel Pepek in ee je moral iz samega občudovanja napiti.

»Tega še nisem videl,« je ponovil. »Matula dviga z ramo opornik, noge ee mu tresejo od napora; in opornik ee vzravnava, zasip ee dviga, Matula tlačil vse to, kamenje in les, nazaj proti stropu. Jaj, to je bila moč,« je sopal Pepek. »Hitim mu na pomoč, toda Matula samo puha; molči, ne mešaj ee mi sem, in dviga sam, — prijatelj, kakor bi držal na ramenih tistih šest sto metrov skale nad nami. Rečem ti, pozabili smo na Adama in na Martinka in smo z odprtimi ušmi zijali samo na Matulo. Tako nekaj... krasnega je bilo to! ee godrnjal Pepek. »Škoda, da nisi bil zraven. Toda zdaj je kobacal Martinek že in bil pravil: Še drži, Frantik, ee Andrej je tam. In epet se je pripognil pod opornik ter iztegoval roko po Andreju. Matula ee je ee ves tresel kakor žolca, hrpel je, in iz nosa mu je curljala kri. Ampak držal je in ee vse nekoliko privzdignil; v tem pa je Martinek že vlekel paznika ven. No, in komaj smo ga odveklili, je zahrumelo, opornik ee je spodaj prelomil, in ves zasip je padel epet na tla, eamo za las ee je Matula izognil. Bil je tudi ee najvišji čas,« je kritično menil Pepek. »Še trenutek, pa bi mu bilo morda počilo od napora srce; kar pomodrel ee in samo hrpel. Kaj pa Andrej, imel je samo potolčeno ramo; ampak za Matulo smo ee bali, plesknil je na tla kakor mokra tunja. — Še dobro, da ee mu je spustila kri iz nosa; odleglo mu je. Hans ga je brisal s svojo lastno srajco in ga skoraj poljubljaj. Sakra, to je bil posad! ee je oddahnil Pepek. »In prvo, kar je rekel Andrej, ee bilo: pogledj, Pepek, ee sreča, da ee pritlikavec, drugače bi ee ne bil mogel splaziti ekozi takšno luknjo.« Pepek se je ginjen useknil. »Vidiš, tudi njega je srečala pamet. In Matula je prav za prav rešil Andreja, — kako se to vse čudno razvozlal! Samo Adama je pač tam ostal... Pepek je z do krvi razbitimi prsti pobiral drobtine po mizi. »Ino, tudi to se je torej razvozlalo, kajne!«

V nezasedeni Franciji

V listu »Neues Wiener Tagblatt« je objavil Otto Paters članek o življenju v nezasedeni Franciji. Takole pravi: »Na jugu in ob revierji Francija ni čutila vojne. Tu med Nico in Perthusom lahko ee najboljše in brez prividov spoznaš državo marsala Pétaina. Med olivnimi drevedmi in vrtovi evedotnih nageljnov, v vonju citron in oranž ne govore radi o vojni. Ljudje ne morejo prav verjeti, da je res, kar se sedaj godi. Zdi ee, kakor da so privezani na avtomobilske ceste, vodeče v Nico in Monte Carlo, na hotelske reklame in prazna plesišča. Za prebivalce južne Francije, ki jim ni trebalo bežati, ki ne vedo, kaj so uničene vasi in ne kaj skriva nedoumljiva narava za svojimi zastori, je vojna in svetovno dogajanje nekaj silno daljnega, drobne skrbi in vsakdanja borba s pomanjkanjem pa jim je zelo blizu. Med obojima pa stoji Vichy in čustva, ki nihajo med staro in novo Francijo, se odpovedujejo republiki, pa še vendar vise na idejah iz l. 1789, kakor na kakšnem mitu.

še nekaj predvojne Francije. Veliko pristanišče je sicer skoraj prazno, vendar pa še prihajajo ladje iz francoskih kolonij in pristajajo ob sivem nabrežju. Šele takrat, ko so že v pristanišču, so ee izgonile vseh nevarnosti, pretečih jim na morju. Kadar pripeljejo ladje v pristanišče, spoznaš šele pravi obraz tega največjega francoskega pristaniškega mesta, Marseilles, ee tudi danes mesto vseh ras, mesto, skozi katerega prihajajo v Francijo orientale in Afrikanci, Azijci in Amerikanci. Po ozkih ulicah, na terasah velikih kavarn, v velikih magacinih se gneto razkošje in bogastvo, beda in revščina, čednosti, grehi in strasti. Mnogo tega, kar pride iz Afrike in Marseilles, ostane v rokah neutrudljivih črnoborzičancev. Mnoge dobri ne romajo v zakotne gostilne, ki ti nudijo na skrivnem za drag denar skoraj vse dobrote tega sveta. Stroge kazni in za strašno vsak dan v listih objavljene obsodbe očividno ne prizadevajo marseillskim mešetarjem, črnoborzičancem, ljudem iz »marche noire« nobenih skrbi. Vsakdo, ki se boji sonca svetlih boulevardov, se lahko skriva v temnih ulicah, v labirintu črnecev, med črnimi in rumenimi prebivalci tega mesta, med trumami prosjaških otrok in ženskih dvomljivo vrednosti. Temna slika mesta je še bolj zamračena s kolonialnimi četami, ki so jih po končani vojni navlekli v Marseilles, od koder jih počasi odvažajo domov. Ze davno bi bili v Afriki, če bi bilo dovolj ladij za prevoz. Sedaj pa hodijo okrog po mestu, oblečeni napol z raztrganimi uniformami, napol pa z meščanskimi oblekami. Posedajo po obrežju in čakajo na kakršen koli zaslužek. Po mestu jih srečuješ v tolikšnem številu, da ee kar prestrašiš, misleč, da si v kakem črnem mestu. Marseillsčani nič ne mislijo na posledice mešanja ras.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI
 Predstave ob 16 in 18.15, ob nedeljah in praznikih pa ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

Mister Flow
 Fernand Gravel, Edwige Feuillere
 KINO SLOGA - TEL. 27-30

Film iz krogov visoke družbe
Ljubavni valček
 Film o valčku, o prvi ljubezni in o prvem škandalu. Elizabeth Simon, Zita Szelezky, Evgen Potaky in Julij Osortos. Matineja v nedeljo odpade
 KINO UNION - TEL. 22-21

Odlčna igralka in pesalka M. A. R. i. k. v dvojni vlogi v veselem filmu
KORA TERRY
 Močna vsebina! Krasná glasba in pesni! V ostalih vlogah: J. Steber, Willi Quadflieg, Willi Dohm
 KINO MATICA - TEL. 22-41

Kupimo
 Več omar za perilo in obleke, novih ali rabljenih, kupimo. Naslov v upravi »Slov.« pod »Omara« št. 12696. k

Pohištvo vseh vrst,
 šivalne stroje in druge druge praktične uporabne predmete stalno kupuje in prodaja: Nova trgovina »Ogled«, Mestni trg 3. (k)

Rabljeno gumo
 vsako količino, vseh vrst kupuje in plača najbolje »Metallia«, Gospodarska cesta 16, tel. 32-88. k

Stanovanja
 Oddajo: Dvosobno stanovanje s predobno in balkonom v Spod. šiški oddamo s 1. dec. Mesečina 280 lir. Ponudbe upravi »Slov.« pod: »Solidna stranka« št. 12803. c

Posestva
 Več hiš in parcel prodamo v raznih delih mesta. Brezplačna pojasnila v realitetni pisarni Zajec Andrej, Tavčarjeva ul. 10, tel. 35-64. (p)

Kupim hišo
 gostilniško ali trgovsko, event. s posestvom. Ponudbe s točnim opisom in ceno je poslati upravi »Slovenca« pod: »Gostilnina« št. 12800. p

V Nici sem doživel veliko poklonitev ljudstva admiralu Darlanu, v Toulonu nastop nove francoske mladine, v Marseillesu pa demonstracije francoske legije.
 In če gledaš po marseillskih ulicah v senci narbonske katedrale ljudi, ki skoraj pobožno prebirajo velike letake, naznanajoče, da je politika mrtva, bi lahko mislil, da je v Franciji vse v redu in da je iz nje nastala nova država.
 Prijetno južno sonce, rodovitni vrtovi, godba, doneča iz majhnih kavarn in pisana barva tenko oblečenih ljudi te ne more varati o resničnem položaju dežele in o pravem čustvovanju ljudstva. Res so še tudi taki, pri katerih je ostalo vse tako, kakor je bilo preje in ki nočejo razumeti velikega političnega dogajanja sedanje dobe, zato pa tem bolj skrbe, da kolikor le mogoče ohranijo ugodno svoje lastno življenje. Obtožujejo Pétaina, da mnogi vlaki vozijo samo dva ali trikrat na teden, da je vino racionirano, da ni premoga in da se je živež podražil. Tudi ee čudijo, da lahko Angleži in Amerikanci v lepih vilah mnogo bolje žive, kakor oni.
 Življenje v Marseillesu je spremenjeno. Mesto in pristanišče sta postala vrata Francije. Tu čutiš

Korzika je otok nasprotij. Nič te ne preseneti bolj, kakor s snegom pokrite gore in subtropsko rastlinstvo, v soncu žareči zalivi ter pusta pristanišča po ozkih skalnih globelih, rdeče se svetlika-joče skale poleg strnjene črne lave, olivni in oranžni nasadi med puščami divjih host, členovita vzhodna obala z dobrimi pristanišči in bohotnim življenjem in prazna zahodna obala skoraj brez ljudi, majhno in živo kamenje na robovih, sredi otoka pa veliki gorski skladi, temni, majhni in živahni ljudje na obalah, sredi pa velike in lepe postave Francozov, Mavrov in potomcev gotških priselencev. Ljudje se bavijo s trgovino, ribarstvom in vrtnarstvom. Še na nobenem trgu nisem videl toliko sardin, toliko jerebice, še nikjer toliko pušk in nočev v rokah civilnega prebivalstva. Toda puške ne pokajo in noži so mirno v nožnicah. Korzižanec ljubi orožje, ki ga je ohranil iz časov roparjev in krvne osvete. Nosi ga kakor mi klubuke in kravate. Pristanišča so pusta, srambe pa polne. Korzižani morda ne čutijo toliko vojne, ker lahko sami jedo svoje svinje, goveda, ovce in riže ter sadeže svojih vrtov.

Mali oglasi

Službe
 Dobe: Služkinjo pridno, pošteno, za pomoč v gospodinjstvu in na vrtu, takoj sprejme Hilda Korun, Ljubljana, Vevčna pot 26.

Filatelijska
 Filatelisti, pozor! Najugodnejše kupite in vnovčite znamke vseh kontinentov do poslednjih okupacijskih znamk v knjigarni Janez Dčžan, Ljubljana, Stritarjeva 6.

Razno
 Zavese za zatemnitev iz papirja nudl solidno in poceni
 Puc Danilo tapetnik Ljubljana, Slomškova 9 Telefon št. 35-71.

Oglašujte v edino uspešnem dnevniku »Slovenca«!

Izšla je
Družinska pratika za leto 1942.
 Dobili jo boste za ceno **L 2'—**

v Ljudski knjigarni, v trgovini Ničman in v vseh drugih knjigarnah in mnogih trgovinah v Ljubljani in na deželi.
 Ker naklada ni velika, sezite takoj po pratiki sv. Družine.

Razlika. Kakšna je razlika med kačo in odvetnikom? — Kača požre polža in pusti hišo, odvetnik pa vzame hišo in pusti klienta.

UMRLA NAM JE NAŠA PRELJUBA MAMA, STARA MAMA

MARIJA ŠARABON

POGREB BO V SREDO, 19. T. M. OB 15. URI Z ŽAL, KAPELICA SV. FRANCISKA, NA POKOPALIŠČE K SV. KRIŽU.

V LJUBLJANI, DNE 17. NOVEMBRA 1941.

ŠARABONOVI

Kap jih je zadela...

Da bi Gavin spraševal, je bilo zanjo nekaj nenavadnega.
 S komaj vidnim nasmehom mu odgovori: »Stejem ei za razvedrilo, če lahko odgovorjam na vaša vprašanja!«
 Gavinovo lice je ostalo nespremenjeno. Z njega je zmeraj odsevalo nekaj, kar je zanimalo na masko.
 Gavin se prikloni.
 »Drzmem ee vprašati tole, gospa, če nima Vsemogočni nič proti temu, da takole počenjate s človekom, čigar duša je že v raj?«
 »Vi ste čuden patron, Gavin! Kaj naj bi imel proti?«
 »Ali ni taka stvar oskrumba?«
 »Tega ne bi rekla, ker v mnogih cerkvah so postavljene spomeniki in za izdelavo glav na njih ee uporabili marsikje ravno posrtne maske...«
 »Imate prav, gospa!«
 »In vzrok, da bo maska razstavljena v dvorani heatherstoneškega gradu, je vendar pobožno spoštovanje do mrtvice!«
 Gavin zmaje žalostno z glavo.
 »Gospa ee tako srčno dobri, da ne morejo dobiti pravega pojma, kako stoji stvari pri nas!«
 Gospod Chappell pogleda presenečeno hišnika.
 »Kaj naj to pomeni?«
 Gavin ekomigne z rameni in razprostre roke e kretinjo popolne vdanosti.
 »Gospa ne more vedeti, kaj se skriva za stvarmi! Prava žalost se ne kaže nazunaj! So ljudje, ki ee mnenja, da se mora vsakemu imenitniku odlični posmrtna maska!«

Gospa Helen Chappell ga hladno prekine: »Ne mislite, Gavin, da je vaša opomba že skoraj toliko kot kritiziranje svojih gospodarjev?«
 Gavin ee prikloni.
 »Upam, da milostiva ne mislijo reeno, da bi imel take namene. Kaj takega bi mi sploh ne prišlo na misel. Hotel sem zgolj prihraniti taki krasni božji stvari kot izvotile biti vi, milostiva, da si ne bi obremenili duše e kakšnim grehom. Edino to eem želel.«
 »Na veo moč ee prijazni, toda, da ne bom grešila, bom že sama pazila!«
 »Prosimo!«
 Obotavljajoč ee, postavi Gavin obe svetilki zopet na mizo.
 »Nemogoče!« zakliče. »Nemogoče! Ne smem vendar dovoliti, da bi milostiva sama nesla orodje!«
 Iz rok ji vzame zaboječek s sadro in eteklenico za olje.
 »So brisače in posode za vodo pripravljene?«
 »Dve mizi, posodo za vodo, čeber in razne take pripomočke sem pripravil, milostljiva!«
 Gavin je peljal gospo Chappell po dolgih, samo pobeljenih hodnikih.
 Bilo bi posebno zanimivo, če bi opazovali to enostavno poslopje.
 Heatherstoneški grad je bilo staro poslopje, ki ni v ničemer spominjalo na grad.
 Očitno ee »zrasla« ta hiša iz prvotne osnovne, ne preobsežne oblike e prizidavanjem novih delov. Zato ni bil floris nikakor organsično zamišljen. Le takšen človek se je v poslopju spoznal, ki je stanoval tukaj že najmanj eno leto.
 Zato ni preostalo Heleni nič drugega, kot da ee je voljno podredila volji svojega vodnika.
 Videti je bilo, da pozna Gavin vsak kot heatherstoneškega gradu.

Peljal jo je najprej po polžastih stopnicah. Potem se je odprl visok, gotsko obokan hodnik, ki ga še ni Helena Chappell nikoli videla.
 »Stoj!« zakliče gospa Chappell.
 Z zanimanjem opazuje štirioglasta vrata, ki so bila na grobo vstavljena v zidno vdolbino v obliki zlomljenega oboka.
 Trhle deske so bile enostavno poslikane s prizorom z lova.
 »Tukaj je prebival poslednji Heatherstonec,« pojasnjuje Gavin. »Bil je čudaški človek, kajti vrnil ee je iz kolonialne službe s popolnoma uničenimi živci in videl je vsepovsod strašila.«
 »Tako? Zanimivo! Za čim je lord umrl?«
 »Tega pa ne vem!«
 »No, kako to?«
 »Niso našli trupla!«
 »Saj ni njegovo telo kar tako izhlapelo!«
 »Milostljiva imajo prav.«
 »No, in?«
 »Živimo na Škotskem, milostljiva!«
 »Vem! Čeprav ni pomlad preveč mrzla — z Afriko ne bi bila zamenjala te dežele!« mu zaničljivo odgovori gospa Chappell.
 Gavin strese z glavo kot da ne odobrava.
 »Milostljiva me po krivici grajajo!« ji pravi obtožljivo.
 »Naprej torej!«
 »Spomnil sem vas na Škotsko, milostljiva, z namenom, da bi vas spomnil na močvirja!«
 »A tako!«
 »Prepričan bi so, da je zadnjega Heatherstoneca, odnesel duh 'Big Devil-Holeja'...«
 »Big Devil-Hole, vražja jama?«
 »Dal jama v barju, kjer kroži v vrtincu vodena močvirska brozga. Videl sem jo enkrat. Tri vrbe žalujke stojijo na robu tistega tolmuna. In voda je čisto črna od prsti. — Oh milostljiva, lah-

ko razumem, da je preprostih deželanov groza, ko hodijo mimo tega prostora...«
 »In tam naj bi izginil poslednji Heatherstonec?«
 »Veaj tako mislijo!«
 »Pojdiva!«
 Gavin je odpeljal Heleno Chappell po najkrajši poti v mrtvaško sobo.
 Značilnost zidave starega gradu je bila, da si moral večkrat iti skozi sobo, preden si prišel zopet na hodnik po njem naprej.
 Skrivnostno so pokale že odgrnjene in nepobarvane deske.
 Grozno so škripali nenamazani tečaji pri vratih in ključavnice.
 »Večina notranjščine,« razlaga Gavin, »je že desetletja neobljudena...«
 »Reš! Zdjaj eem se spomnila: Dan pred njegovo smrtjo ee bila z gospodom Cassertonom v kleti. Pri tem smo ugotovili, da je klet manjša od gradu, in prišli smo...«
 »...K zidu, ki je bil videti, da je bil postavljen pozneje kot drugo zidovje!« ji seže Gavin v besedo.
 »Oprostite, milostljiva, da eem si drznil pasti v besedo!« pristavi ko je opazil začudeni izraz v Heleninem obličju.
 »Prosimo! — In pojasnilo?«
 »Za njim se razprostirajo še prostrane kleti. Toda v času predzadnjega Heatherstoneca je izbruhnila epidemija kolere in del mrtvecev se potopili v te kleti. Tam ležijo kar v kupih drug poleg drugega...«
 »Odkod pa veste vse to?«
 »Gavin se za spoznanje nasmehe. Prvič je videla Helen Chappell, da se je izpremenil izraz njegovega obraza.«
 »Iz grajke kronike, milostljiva!«